

PROGRAM

hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Trhovište

Erb obce

Identifikačné údaje obce

Názov obce:	Trhovište		
Okres:	Michalovce	Počet obyvateľov:	1 838
Kraj:	KOŠICKÝ	Rozloha katastra (ha):	1 256
Zmienka o vzniku obce:	1 220	tel/fax:	056/6883962
Zástupca obce:	Róbert Koba		

Spracoval: Obec Trhovište
Konzultácie: PROGEOSPOL s.r.o.
December – 2011

PROGRAM

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce TRHOVIŠTE

Obsah

1. Cieľ a princípy programu

- 1.1. Cieľ programu
- 1.2. Princípy programu
- 1.3. Základné dokumenty rozvoja
- 1.4. Finančné zabezpečenie rozvoja

2. Obsah a základné pojmy

- 2.1 Požiadavky na obsah programu
- 2.2 Štruktúra dokumentu
- 2.3 Obsah dokumentu
- 2.4 Základné pojmy

3. Popis potenciálu

- 3.1 Základné údaje územia
- 3.2 Ľudské zdroje
- 3.3 Sociálna infraštruktúra
- 3.4 Ekonomika
- 3.5 Technická infraštruktúra
- 3.6 Životné prostredie

4. Analýza problémov SWOT

- 4.1 Silné stránky
- 4.2 Slabé stránky
- 4.3 Príležitosti
- 4.4 Riziká
- 4.5 Súhrnná analýza

5. Stratégia a ciele programu

- 5.1 Vymedzenie smeru stratégie obce
- 5.2 Strategické ciele
- 5.3 Súlad strategických cieľov voči vyšším programovým dokumentom
- 5.4 Štruktúra cieľov

6. Špecifické ciele programu

6.1 Strategický cieľ č.1 – Zlepšenie infraštruktúry a podnikateľského prostredia

6.1.1 Popis špecifických cieľov

6.2 Strategický cieľ č.2 – Zlepšenie životného prostredia

6.2.1 Popis špecifických cieľov

7. Plán programu

7.1. Finančné zabezpečenie

7.2. Postup a plnenie realizácie

8. Organizácia a manažment

8.1. Organizácia programu

8.2. Manažment programu

Príloha - Dotazník poslancov

Úvod

Dokument "Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Trhovište je spracovaný v zmysle zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja. Vychádza z nových pohľadov na vzťah územného plánovania a regionálnej politiky, ktoré sa v súčasnosti na konceptuálnej úrovni stále viac zblížujú a v jednotlivých častiach aj prelínajú. Ich spoločný kontext je obsiahnutý v pojme "Politika priestorového plánovania", ktorá predstavuje zasahovanie zmien v územnej štruktúre podľa stanovených cieľov.

Proces, ktorý zastrešuje všetky činnosti týkajúce sa priestoru, územia a rozvoja činnosti obce je zložený z územného plánovania (územie), regionálnej politiky (hospodárska politika) a sektorovej (funkčná) politiky. Súčasný stav tohto procesu na úrovni obce Trhovište je dokumentovaný v tomto materiáli vo forme formulovania stratégie jej rozvoja na stanovené obdobie.

1. Cieľ a princípy programu

1.1 Cieľ programu

Predložený dokument "Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Trhovište formuluje a dokumentuje stratégiu rozvoja tejto obce na obdobie 5 až 7 rokov.

Hlavnou úlohou programu je vytvorenie takej rozvojovej stratégie na lokálnej úrovni obce, ktorá na základe princípu partnerstva v rámci plánovacích a programovacích činností vedie k integrovaniu záujmov, zámerov a zdrojov, všetkých ktorí na danom území žijú alebo vyvíjajú akúkoľvek činnosť.

Stratégia programu rozvoja je vyjadrená globálnymi (strategickými) cieľmi, ktoré sú rozpracované do špecifických cieľov tak, aby sa program stal hlavným nástrojom pre činnosti usmerňovania a koordinácie konkrétnych projektov rozvoja pre zabezpečenie týchto cieľov.

Je spracovaný na základe legislatívneho rámca stanoveného zákonom č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý stanovuje "vypracovávať, schvaľovať, riadiť a pravidelne vyhodnocovať plnenie programu rozvoja obce".

Po verejnom odsúhlasení tohto dokumentu je program hlavným strategickým plánovacím dokumentom obce Trhovište a tiež slúži, ako podklad pre žiadosti o podporu na jej rozvoj z fondov EÚ a iných zdrojov.

1.2 Princípy programu

Program hospodársko-sociálneho rozvoja obce má byť základným dokumentom rozvoja obce založenom na prístupe "zdola-hore", princípe partnerstva a v súlade s citovaným zákonom podľa ktorého obec:

- spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce,
- poskytuje súčinnosť pri príprave a realizácii programu VÚC v území regiónu,
- poskytuje súčinnosť pri príprave regionálnych operačných programov,
- spolupracuje pri zabezpečovaní rozvojových spoločných zámerov viacerých obcí,
- zriaďuje s inými obcami združenia obcí k ekonomicko - sociálneho rozvoja obcí a VÚC a nakoniec
- spracováva stanovisko k programom regionálneho rozvoja.

Jednou z hlavných požiadaviek na program obce je, aby bol relevantný voči stratégii rozvoja celého regiónu formulovanej vo vyšších programových dokumentoch. V tomto prípade predložený dokument je spracovaný predovšetkým v súlade so zameraním na:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja VÚC KSK (Košického samosprávneho kraja), úroveň NUTS III a
- Národným strategickým referenčným rámcom pre SR v období rokov 2007 – 2013, úroveň NUTS I.

1.3 Základné dokumenty rozvoja

Program obce vo svojich špecifických cieľoch sleduje aj ciele rozvoja, ktoré sú formulované vo vyšších plánovacích dokumentoch do roku 2013, ktorými sú:

- Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky na roky 2007 – 2013, ktorý bol schválený Európskou úniou v r.2007, úroveň NUTS I,
- 11 Operačných programov (OP) podľa cieľov kohéznej politiky EÚ: Regionálny operačný program, Životné prostredie, Doprava, Informatizácia spoločnosti, Výskum a vývoj, Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, Vzdelávanie, Zamestnanosť a sociálna inklúzia, Zdravotníctvo, Technická pomoc a Bratislavský kraj,
- Program rozvoja vidieka SR pre obdobie 2007 - 2013

Úroveň NUTS I (Slovenská republika)

■ **Národný strategický referenčný rámec SR na roky 2007 – 2013 (NSRR SR 2007-2013)**

■ **Regionálny operačný program (ROP)**

■ **Operačný program (OP 10x)**

■ **Program rozvoja vidieka SR pre obdobie 2007 - 2013**

Úroveň NUTS III (kraje SR)

■ **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja VÚC**

Úroveň LAU 2 (obce SR)

■ **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce**

Tento program je spracovaný na úrovni LAU 2 na základe zadania aktualizácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Trhovište predstaviteľmi obce Trhovište. Program môže byť podkladom pre spracovanie na úrovni okresu LAU 1 alebo pri združení viac obcí, ako program rozvoja mikroregiónu. V súčasnosti je obec Trhovište svojimi aktivitami napojená na mikroregión Poondavie.

1.4 Finančné zabezpečenie rozvoja

Na podporu regionálneho rozvoja možno použiť prostriedky:

- verejných zdrojov: z rozpočtu štátu, VÚC, obcí a štátnych fondov,
- súkromných zdrojov fyzických a právnických osôb,
- úvery a príspevky medzinárodných organizácií.

Doplňkovým zdrojom sú:

- prostriedky z fondov EÚ.

Príjemcovia môžu byť:

- podnikateľské subjekty, obce a nimi založené právnické osoby, združenia obcí,
- neziskové, právnické osoby, ktoré predložia projekt v súlade s programami rozvoja a
- financovanie z verejných zdrojov a fondov EÚ je stanovené predpismi.

2. Obsah a základné pojmy

2.1 Požiadavky na obsah programu

Obsah programu vychádza zo zákonom stanovených požiadaviek na tento typ dokumentu. Jeho základným požadovaným obsahom sú tieto časti:

- analýza ekonomického a sociálneho rozvoja obce,
- stratégia, hlavné smery vývoja a stanovenie cieľov,
- priority a úlohy v rozvoji technickej a sociálnej infraštruktúry, životného prostredia, vzdelávania, kultúry a ďalších oblastiach a
- návrh finančného a administratívneho zabezpečenia programu.

Pre prvú časť dokument zahŕňa popis situácie potenciálu rozvoja v relevantných oblastiach, ktoré sú špecifické pre obec Trhovište. Na základe popisu potenciálu je vykonaná podrobná analýza a jej zhrnutie.

Z pohľadu špecifik a ich analýzy je formulovaná stratégia rozvoja obce formou strategických cieľov a výberu priorít, ktoré sú porovnávané s politikou rozvoja vo vyšších plánovacích dokumentoch (NSRR, ROP, SOP, a PHaSR VÚC).

Jednu z nosných častí dokumentu tvorí podrobný popis jednotlivých špecifických cieľov do úrovne opatrení a úloh na ich zabezpečenie.

Finančný plán a organizačné zabezpečenie rešpektuje podmienky obce pre realizáciu a hodnotenie úspešnosti stratégie formou jednotlivých projektov rozvoja. Rieši tiež postup pre verejné prejednanie a odsúhlasenie programu.

2.2 Štruktúra dokumentu

Dokument je zložený v podstate z troch hlavných blokov:

- analytická časť
- strategická časť
- manažment

Z hľadiska postupu spracovania dokumentácie programu je prvým analytický blok, ktorý zahŕňa popis potenciálu obce, jeho analýzu a záverečné zhrnutie metódou SWOT. Je základom pre formulovanie reálnych cieľov.

Z hľadiska štruktúry je najdôležitejší druhý blok zostavený s prihliadnutím na dôležitosť a cieľ programového dokumentu, ktorým je stratégia. Tá určuje smerovanie a konkrétne zámery pre riešenie problémov rozvoja obce Trhovište na stanovené obdobie.

Posledný blok obsahuje plán programu, jeho zabezpečenie a riadenie realizácie jednotlivých cieľov.

2.3 Obsah dokumentu

Programový dokument v štruktúre kapitol má tento podrobnejší obsah:

a) analytická časť

Potenciál rozvoja (popis stavu)

Zahŕňa popis všeobecných charakteristík obce Trhovište z hľadiska jej postavenia v území regiónu, jej prírodných podmienok, štruktúry obyvateľstva a osídlenia, ekonomiky, technickej a sociálnej infraštruktúry a ďalších údajov, s dôrazom na jej špecifiká. Základnými podkladmi bola Územno-plánovacia dokumentácia (územný plán) a spracované dotazníky rozvoja obce, katastrálna mapa, existujúce plánovacie podklady a hlavne konzultácie s aktérmi rozvoja obce.

Analýza a jej závery (SWOT)

Cieľom predchádzajúcej časti programu je zhromaždiť a skompletizovať rôzne štatistické údaje, analyzovať územno-plánovacie podklady a ostatné plány a dokumenty územnej politiky obce tak, aby bolo možné získať prehľad o možnostiach smerov rozvoja. Vlastná analýza umožnila po ich zhodnotení vymedziť rámec možností a obmedzení pre ciele programu. Podporou pre tieto činnosti boli špeciálne pripravené dotazníky, ktoré v súčinnosti so zastupiteľstvom boli spracované pre popis kvantitatívnej a kvalitatívnej charakteristiky obce Trhovište.

b) strategická časť :

Stratégia (smerovanie a ciele)

Základom dokumentu sú kapitoly, v ktorých je formulovaná stratégia rozvoja obce vyjadrená strategickými (globálnymi) cieľmi, ktoré sú podrobnejšie definované ich špecifickými cieľmi. Stratégia je podporená porovnávaním so súladom k vyšším programovým dokumentom, výberom priorít rozvoja a špecifikáciou opatrení alebo až úloh na ich zabezpečenie. Je spracovaná na základe analytickej časti a jej záverov vo forme SWOT, ktoré boli odsúhlasené predstaviteľmi obce.

Zabezpečenie (finančné, organizačné)

Druhá časť strategickej časti je plán ďalšieho postupu, ktorý obsahuje finančný plán a organizačné zabezpečenie stratégie. Okrem rámcových časovo rozlíšených finančných nákladov, predpokladaných možnostiach zdrojov, spôsob ich zabezpečenia a postupu realizácie je ďalšou požiadavkou na program stanovenie pravidiel a zásad pre sledovanie, kontrolu a hodnotenie priebehu a výsledkov realizácie programu. Konečným aktom programu je jeho verejné prejednanie a odsúhlasenie samosprávnym orgánom.

2.4 Základné pojmy

Trvalo udržateľný rozvoj

Je podmienkou rozvoja, ktorý obmedzuje výnosy požiadavkou trvalého zachovania rozsahu služieb a kvality zdrojov v danom území. Pre neobnoviteľné zdroje berie v úvahu neustálu potrebu nahradzovania zdrojov. Pre obnoviteľné zdroje je to miera využívania do limitu regeneračných schopností.

Strategický cieľ

Predstavuje víziu, pohľad do budúcnosti, ktorý chceme dosiahnuť v danom území v časovom horizonte, na koniec ktorého sme schopní reálne dospieť. Vízia je ekvivalentom pojmu strategický, globálny cieľ, hlavný strategický cieľ.

Priorita

Všeobecne predstavuje prednosť pred niečím, prednostný význam alebo právo, dôležitosť a prvenstvo v poradí. Pre tvorbu programov je pojem možné využiť pre stanovenie poradia (ohodnotenie) dôležitosti riešenia jednotlivých problémov zo zoznamu problémov. Poradie potom určuje, ktoré preferované problémy máme riešiť v projektoch.

Špecifický cieľ

Odvođený zo strategického cieľa s nadväznosťou na prioritu. Špecifický cieľ má byť merateľný. Má mieru, ktorej hodnoty vyjadrujeme pomocou merateľných jednotiek (počet osôb, bytov, obyvateľov, pracovné miesta, km, m², € a pod). Ciele, ktoré chceme dosiahnuť v danom čase a danom priestore obce alebo regiónu sú stanovené hodnotami týchto mier.

Opatrenie

Prostriedok, ktorým po určitú dobu zabezpečujeme príslušnú prioritu. Ako súbor podmienok pre riešenie projektov a finančných podpôr k jednému cieľu. V programoch predstavuje konkretizáciu cieľov priority (napr. definíciu činností, ktoré program podporuje, kritéria pre výber projektov a ich sledovanie, kritéria pre žiadateľov podpory, pravidlá financovania).

Činnosť (aktivita)

V rámci programov a projektov je chápaný ako vecne, časovo, finančne, organizačne alebo inak vymedzený samostatný prvok, zahrňujúci skupinu krokov, alebo podrobnejších úloh vykonávaných v procese programu/projektu so svojimi hmotnými alebo nehmotným vstupmi a výstupmi (výsledkami).

3. Popis potenciálu obce

Popis potenciálu obce je vykonaný v prehľadnej štruktúre, ktorá sleduje rámec obsahu problémových oblastí spracovaných v jednotlivých oblastiach rozvoja obce.

Popis obsahu jednotlivých charakteristík (z hľadiska väzieb a postavenia územia v regióne, jej prírodných podmienok, štruktúry obyvateľstva, osídlenia, ekonomiky, technickej a sociálnej infraštruktúry a ďalších údajov) bol napĺňaný na základe štatistických údajov, existujúcich plánovacích podkladov, ako aj ďalších materiálov a predovšetkým konzultáciami s expertnými skupinami.

Kapitola okrem vlastného popisu stavu jednotlivých charakteristík obce s dôrazom na jej špecifiká stručne zhŕňa informácie, ktoré sú významné pri hľadaní využitia existujúceho potenciálu. Je to jednak pre potreby spracovania analýzy problémov, následne je ich možno využiť pri spracovaní a riešení konkrétnych projektov z hľadiska ich prípravy, posudzovania a hodnotenia v širších problémových súvislostiach ďalšieho rozvoja obce.

Popis potenciálu je zameraný na tieto hlavné oblasti:

- a) Základné údaje územia
- b) Ľudské zdroje
- c) Sociálna infraštruktúra
- d) Ekonomika
- e) Technická infraštruktúra
- f) Životné prostredie

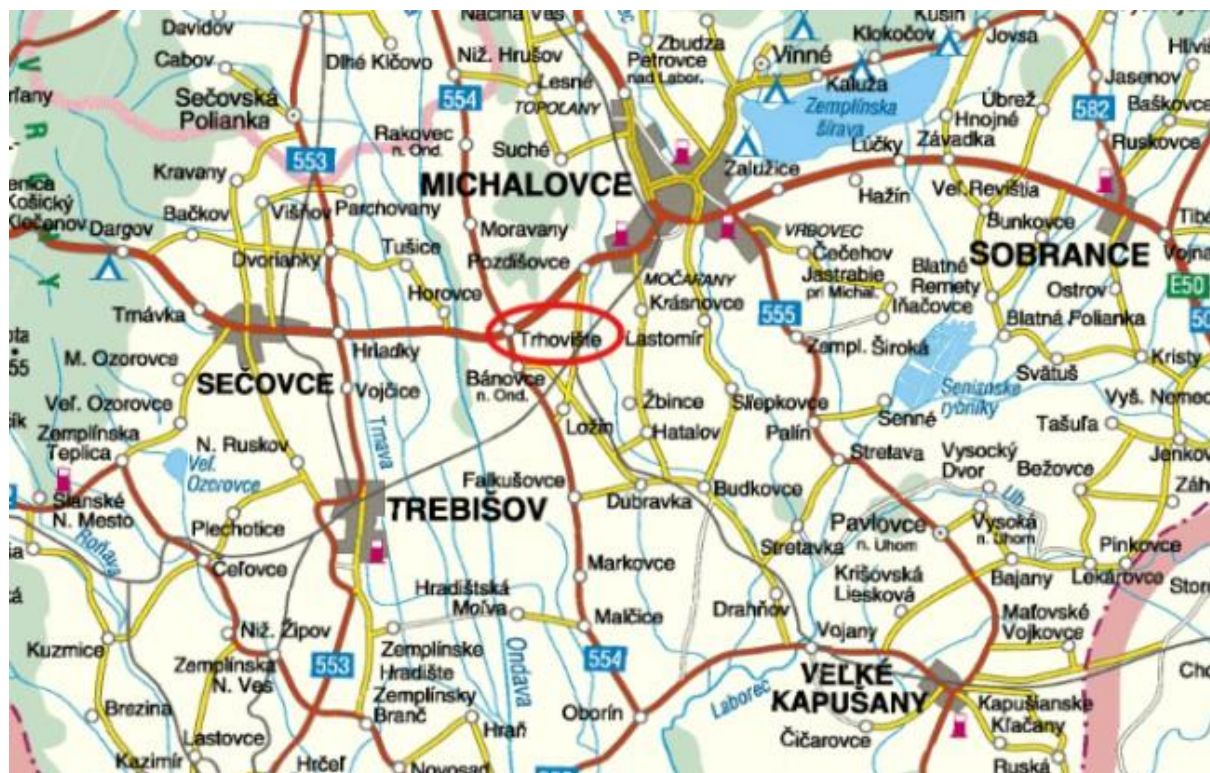
Každá časť je doplnená tabuľkou, ktorá zahŕňa základné charakteristiky pre príslušnú problémovú oblasť.

Erb obce Trhovište

3.1 Základné údaje územia

Mapa

Obec

História

Najstaršia zachovaná písomná správa o Trhovišti sa datuje do roku 1220. V stredovekých písomnostiach sa pravidelne vyskytuje pod maďarizovaným názvom Vasarhel, čo je preklad slovenského názvu Trhovište a vyjadruje to, že sa tam konali trhy.

Osídlenie v nasledujúcich obdobiach je doložené zväčša zlomkovitým keramickým materiálom. Z pohľadu archeológie je najvýznamnejšou časťou obce poloha Šankovské zeme. V roku 1972 tu počas záchranného výskumu boli odkryté dva sídliskové objekty, ktoré dokladajú kontinuitu osídlenia obce pravdepodobne už od veľkomoravského obdobia. V 13. storočí, možno až začiatkom 14. storočia postavili v Trhovišti kostol. V 14. až 17. storočí vlastnili Trhovište Drugethovci, tí ho pričlenili k hradnému panstvu Brekov. Drugethovci zaviedli v Trhovišti v druhej polovici 16. storočia vyberanie mýta. V tamojšom kaštieli sa v 16. storočí konali občas úradné rokovania šľachty Zemplínskej stolice.

V roku 1600 malo sídlisko 34 obývaných poddanských domácností. V roku 1781 po vydaní tolerančného patentu Jozefom II postavili kalvíni na miestnom cintoríne provizórny kostol. V roku 1804 vyčlenili z jágerského biskupstva košické biskupstvo a farnosť Trhovište spolu s filiálkami pripadla pod právomoc košického biskupa.

V roku 1878 v obci s 1178 obyvateľmi sídlil lekársky obvod do ktorého patrilo viacero obcí. roku 1921 v obci žilo 1227 obyvateľov. V roku 1925 vznikol v obci dobrovoľný hasičský zbor, ktorý mal 27 členov. Od roku 1927 zriadilo okresné veliteľstvo četnícku stanicu v počte päť mužov, ktorú umiestnilo v budove obecného úradu. V roku 1934 obecné zastupiteľstvo poverilo písaním kroniky prvého obecného kronikára Jána Mihaliča, tradícia zaznamenávania udalostí sa dochovala až do dnešnej doby.

Súčasnosť

Lokalizácia obce Trhovište v širšom územnom kontexte zobrazuje priložená mapa. Obec má centrálnu polohu v rámci skupiny obcí Bracovce, Falkušovce, Ložín, Bánovce nad Ondavou, Moravany, Rakovec nad Ondavou, Horovce, Tušice a Tušická Nová Ves.

Leží na území urbanizačného priestoru Michalovce ako súčasť sídelnej aglomerácie zemplínskeho regiónu a Košického kraja. Katastrálne územie susedí z južnej strany s katastrálnym územím obce Bánovce nad Ondavou, z východnej strany s katastrálnym územím obcí Pozdišovce a Laškovce, zo západnej strany riekou Ondava a katastrálnym územím obce Horovce a zo severnej strany s katastrálnym územím obce Moravany a Lúčkovce. Obcou preteká Trhovištský potok s upraveným korytom s funkciou recipienta.

Územie obce sa nachádza v nadmorskej výške 101 – 163 m n.m. Tvorí rozlohu o výmere 1256 ha z toho zastavané územie má rozlohu 50 ha.

Väzby

Hlavné väzby určuje blízkosť mesta Michalovce, vzdialeného 12km, Trebišov, vzdialený 12 km a krajského mesta Košice vzdialeného 50 km. Ďalšou významnou väzbou je blízkosť hraníc s Maďarskom a Ukrajinou. Tieto väzby územia v širších súvislostiach vytvárajú základné predpoklady a podmienky v ďalšom rozvoji obce. Obec Trhovište je strediskovou a najväčšou obcou medzi susediacimi obcami. Obec Trhovište patrí do Združenia obcí mikroregiónu Poondavie.

Oblasti

Katastrálne územie obce Trhovište má nepravidelný tvar mierne predĺženého v smere severozápad - juhovýchod. Intravilán obce sa nachádza v jeho centrálnej časti. Do katastrálneho územia obce spadajú intenzívne využívané poľnohospodárske pôdy. Okraje intravilánu lemujú hydromelioračné kanály a vodný tok Ondava. Z poľnohospodárskej pôdy prevažnú časť v katastri tvorí orná pôda. Hranicu severnej strany tvoria vinice a lesové porasty. V lokalite nie sú vyhlásené chránené časti prírody a krajiny, okrem osobitných predpisov - chráneného koridoru pre cestu 1.triedy E50, pripravovanej diaľnice Budimír – Michalovce – Záhor a pripravovanej stavby zariadení pre zásobovanie elektrickou energiou 2 x 400 kV vedením, okolie vodného toku Ondava a ostatných sieťových vedení.

Územie patrí do nížinnej oblasti. Poľnohospodárska výroba je z titulu prebiehajúcich spoločenských zmien a redukcie finančných prostriedkov vo veľkej miere obmedzená. Pôdu v súčasnosti obhospodaruje Poľnohospodárske družstvo a súkromne hospodáriaci roľníci o rozlohe 8.785 726 m². Ostatné plochy tvoria záhrady – 515 980 m², TTP – 449 598m², lesy – 785 030 m², zastavané plochy 523 211 m² a stavebné pozemky o rozlohe 27 730 m².

Klimaticky patrí Trhovište do teplej oblasti, územie mierne suché s chladnou zimou. Priemerná ročná teplota je 12°C. Priemerný ročný úhrn zrážok je v Trhovišti 575 mm. Pre rozvojové zámery obce je dostatok voľných plôch, ktoré sú vhodné aj pre zakladanie stavieb.

Infraštruktúra

Obec Trhovište je plne elektrifikovaná a plynofikovaná s vybudovaným vodovodom, chýba kanalizácia. Osobná hromadná doprava pre obyvateľov obce je zaistená autobusovými linkami SAD. Výhodou je dostatok spojení autobusovou dopravou, ktorou sa dá cestovať denne v smere na Košice, Sečovce, Trebišov, Vranov nad Topľou, Strážske atď.. Železničná stanica je v susednej obci vzdialenej 3 km – v Bánovciach nad Ondavou. Rozvoj obce možno očakávať v súvislosti s výstavbou rýchlostnej komunikácie.

Najbližšie letisko je v Košiciach vzdialené od obce 50 km. Okolo obce sa nachádzajú plánované regionálne koridory technickej infraštruktúry.

Dokumentácia

Obec má spracovaný Územný plán obce Trhovište. Dôvodom pre spracovanie tohto územného plánu je potreba mať záväznú územno-plánovaciu dokumentáciu obce pre ďalšie usmerňovanie a regulovanie spôsobu využitia územia. Obec Trhovište má spracovaný projekt na kanalizáciu a ČOV. Ďalšie rozpracované projekty: Rozšírenie kamerového systému, Uzavretie a rekultivácia skládky odpadov, Rekonštrukcia obecného rozhlasu, Rekonštrukcia verejného osvetlenia a Komunitný plán sociálnych služieb.

Charakteristika územia

Pôdny fond (ha)	Rozloha katastra (ha):	1256 ha				
	Poľnohospodárska pôda (ha):	878,5				
	Orná (ha):	878,5	Trvalé trávnaté porasty:	45	záhrady:	56
	Lesy (ha):	78,5	Zastavaná plocha:	52,3	vodná plocha:	0,1ka
	Ostatná plocha (ha):	0,27				

3.2 Ľudské zdroje

Obyvateľstvo

Obec Trhovište má v súčasnosti 1907 obyvateľov, z toho 926 mužov a 981 žien. Podľa posledného sčítania obyvateľstva, domov a bytov v r.2001 mala 1703 obyvateľov. Oproti predchádzajúcemu sčítaniu v r.2001 bol nárast obyvateľov o 204 obyvateľov.

V obci je väčšina obyvateľov rímsko-katolíckeho vyznania – 55%, Gréckokatolíckeho vyznania 20%, Reformovaná kresťanská cirkev, Svedkovia Jehovovi a ostatní tvoria 25% obyvateľstva. V obci sa nachádza 49,55% obyvateľov rómskej národnosti, ktorí sa však vo veľkej miere hlásia k slovenskej národnosti. V súčasnosti je v obci evidovaných nezamestnaných 15% obyvateľov. V rámci rozvojového plánu obce sa bude venovať pozornosť rómskej problematike, ktorá v obci zatiaľ nie je riešená.

Bývanie

Obyvatelia obce bývajú v rodinných domoch, celkový počet domov je 353, z toho je 34 domov neobývaných. V súčasnosti je záujem viac o rekonštrukciu ako o výstavbu rodinných domov. Na rodinných domoch boli vykonané rozsiahle rekonštrukcie s vybudovaním nadstavieb. V obci prevláda 1-2 podlažná zástavba rodinných domov. Takmer všetky domy boli postavené z tehál, pórobetónových tvárnic, alebo z kameňa.

Väčšinou domov je v dobrom stavebno-technickom stave. V súčasnosti sa na viacerých domoch realizuje menšia alebo aj väčšia rekonštrukcia. V budúcnosti sa plánuje podľa územno – plánovacej dokumentácie výstavba nových rodinných domov v rôznych častiach intravilánu. V budúcnosti sa bude obec snažiť zvyšovať kvalitu bývania hlavne u mladých rodín. Snahou obyvateľov je zlepšiť kvalitu bývania v rodinnom dome.

Obecné nájomné byty vystavené v r. 1986 pre rómskych spoluobčanov sú v havarijnom stave. Pripravené sú podmienky na dostavbu 4 bytov v projekte Nadstavba, rekonštrukcia strechy na zdravotnom stredisku.

Zamestnanie

V súčasnosti je v obci 15% nezamestnanosť. Ekonomicky aktívni obyvatelia sú zamestnaní prevažne mimo obce 331 obyvateľov, časť v poľnohospodárstve a v súvisiacich službách, v oblasti stavebníctva, v oblasti obchodu, vo verejnej správe, v oblasti školstva, v oblasti zdravotníctva a sociálnej starostlivosti 58 obyvateľov. Vysoká miera nezamestnaných je zapríčinená aj 50% obyvateľstvom Rómskeho etnika.

Počet obyvateľov v predproduktívnom veku je 661, v produktívnom veku je 1022 a počet obyvateľov v poproduktívnom veku je 224. Relatívne priaznivá je situácia vo vekovej štruktúre obyvateľstva produktívneho veku, pretože tvorí viac ako polovicu celkového počtu obyvateľov. Ľudský potenciál obce pre ďalší rozvoj je možno využiť len v širšom rámci. Priamo v obci a v mikroregióne je nedostatok pracovných príležitostí.

Vzdelanie

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce nevyhovuje súčasným potrebám. Z dôvodu polovice obyvateľov Rómskeho etnika je vzdelanie z pohľadu celkového počtu obyvateľov potrebné riešiť.

V súčasnosti obec nemá výrazne aktívne skupiny obyvateľov, ktoré by presadzovali svoje podnety a aktívne sa zapájali do rozvoja obce. Obec sa snaží o svoj celkový rozvoj v rámci svojich možností.

Charakteristika ľudských zdrojov

Obyvateľstvo	Trvalo žijúci v obci (počet):	1907	muži:	926	ženy: 981
	Národnosť, Slovenská(%):	50%	Maďarská:	0%	Rómska: 50%
	Vierovyznanie, Rím-kat.(%):	55%	Grécko-kat.:	20%	Ostatní: 25%
	Nezamestnanosť (%):	15%			
	Vek, predproduktívny (%):	35%	produktívny:	53%	Poproduktívny 12%
Bývanie (počet)	Domov celkom:	353	Neobývaných	34	Schátralé byty: 24

3.3 Sociálna infraštruktúra

Služby

Rozmiestnenie, skladba a kapacita občianskej vybavenosti postačuje, stavebno-technický stav je v prevažnej miere vyhovujúci.

Obchodná vybavenosť obce zodpovedá primerane jej veľkosti. Prevalu majú hlavne potravinové predajne. Sociálnu infraštruktúru v sídle predstavuje základná občianska vybavenosť, prislúchajúca danej funkcii sídla. V obci Trhovište sa nachádzajú predajne potravín a zmiešaného tovaru, chovateľské potreby, odevy, stavebniny, predajňa záhradkárskeho potrieb. V oblasti služieb pohostinstvo, bar, autoopravovňa, čerpacia stanica PHM. Chýbajúce služby obyvateľstvo využíva v neďalekých mestách Michalovce, Trebišov, Sečovce. V obci sídli Obvodné oddelenie Policajného zboru SR. Obecný úrad potrebuje rekonštrukciu.

V obci chýba ubytovacie a reštauračné zariadenie a ďalšie služby ako kaderníctvo, kvetinárstvo a pod. Obec uvažuje o zriadení menšieho ubytovacieho zariadenia so stravovacou jednotkou. Pri rozvoji cestovného ruchu je potrebné uvažovať o rozšírení a modernizácii súčasnej štruktúry služieb. Obec chce prispieť podpore agroturizmu

vybudovaním ubytovacieho zariadenia spolu s denným penziómom a vývarovňou jedál pre starších občanov. Pre vysoký záujem starších a chorých občanov má obec v pláne zriadiť dom sociálnych služieb.

Zdravotníctvo

Obec poskytuje základnú zdravotnú starostlivosť ambulanciami obvodných lekárov pre dospelých a deti, stomatólogov, gynekologická ambulancia, zubná technika a lekáreň. V minulosti tu pôsobila aj urologická ambulancia, ktorá bola pre zlý a havarijný stav priestorov zrušená. Z pohľadu spádovej obce je vhodné: zrekonštruovať prípadne dobudovať novú budovu pre tento účel a rozšíriť zdravotnícke služby aj o špecializovaných lekárov.

Okrem opatrovateľskej služby obec nemá žiadne účelové zariadenie sociálnej starostlivosti. Zdravotný stav obyvateľstva je v rámci priemeru.

Školstvo

Školstvo je zastúpené Základnou školou s materskou školou a Špeciálnou Základnou školou. Základnú školu navštevujú žiaci z viacerých okolitých obcí v počte 240, pričom asi 50% žiakov predstavujú deti z neprispôsobivých rómskych rodín. Pri základnej škole je družina a školská jedáleň, ktorá poskytuje stravovanie aj pre zamestnancov ostatných organizácií. Materskú škôlku so 100 % využitím navštevuje 30 detí. Na zvýšenie kapacity chýbajú ďalšie vhodné priestory. Jasle sú v najbližšom meste Michalovce. Vzhľadom na veľkosť obce a početnosť mladšej populácie je snahou obce rozvoj voľno-časových aktivít pre deti (nielen zo sociálne znevýhodneného prostredia, ale aj pre deti majority). V oblasti vzdelávania má obec záujem o nové formy a metódy vzdelávania. V obci sa uvažuje aj so zriadením klubu mládeže.

V základnej škole začal proces vzdelávania moderným spôsobom v súlade s reformou školstva v SR. Uvažuje sa o zavedení moderného procesu vzdelávania s väzbou na celoživotné vzdelávanie a vzdelávanie v oblasti marginalizovaných rómskych komunít. Budova Základnej školy potrebuje zásadnú rekonštrukciu, aj keď sa momentálne realizuje oprava havarijného stavu v oblasti kúrenia, strechy a okien. Telocvičňa si vyžaduje rekonštrukciu a náležité vybavenie. Pri vzdelávacej činnosti chýbajú finančné prostriedky na učebné pomôcky a materiálno – technické vybavenie.

Kultúra

Obec má tri kostoly, tri farnosti, Sálu kráľovstva svedkov Jehovových, cintorín a dom smútku. Obec disponuje športovým areálom s veľkým futbalovým ihriskom a multifunkčným ihriskom. Na obecnom úrade je knižnica. Dom smútku, budova s tribúnou v športovom areáli a spoločenská miestnosť na obecnom úrade potrebuje rekonštrukciu.

Obec má Dobrovoľný hasičský zbor s 25 členmi. Hasičský zbor však nemá požiarnu zbrojnicu, ani dostatočné technické vybavenie.

V obci chýba kultúrny dom, ktorý by sa mohol využívať na pravidelné a nepravidelné kultúrne podujatia.

Cieľom obce je rozšíriť aktivity obyvateľov v rôznych záujmových oblastiach najmä mládeže. Málo aktivít klubu dôchodcov.

Ostatné

V ďalšom rozvoji obec smeruje svoje úsilie do úpravy súčasného športového areálu a do výstavby nového ihriska pri základnej škole. Je vhodné zriadiť zariadenia (ubytovacie, reštauračné, rekreačné), pre aktivity mikroregiónu v oblasti kultúry a agroturistiky. Do budúcnosti sa ráta s rozšírením športových aktivít u mládeže, čo napomôže aj rozvoju turistiky v tejto oblasti.

Obec chce riešiť rómsku otázku aj vybudovaním Komunitného centra.

Charakteristika sociálnej infraštruktúry

Obchod, služby	Predajne (počet): 10	Sortiment: potraviny, zmiešaný tovar, odevy, stavebniny, autoservis, chovateľské a záhradnicke potreby, čerp. St. PHM	
Zdravotníctvo	Zdravotné stredisko/lekár: áno		
	Iné zdravotné a sociálne služby: opatrovateľská služba		
Kultúra, školy, šport	Materská škôlka: áno	Základná škola: áno	Stredná škola: nie
	Kostol, cintorín: áno	Kultúrny dom: nie Knižnica: áno	Ihrisko /udržiavané/: áno
	Športové kluby: TJ DRUŽSTEVNÍK, FK ROMA		
	Poľovnícke združenie: áno		
Ostatné	Pohostinstvo: 4	Pošta: áno požiarna zbrojnica: nie	

3.4 Ekonomika

Podnikanie

Podnikateľská činnosť je zastúpená 16 subjektmi, charakter subjektov je hlavne v službách. Z toho 1 s právnou subjektivitou s.r.o., 1 družstvo a 14 živnostníkov. Sú to subjekty s nízkym počtom zamestnancov, zväčša sa jedná o živnostníkov – samozamestnávateľov. U viacerých ide o sezónne zamestnávanie. Spolupráca s podnikateľmi je na dobrej úrovni. Celková ekonomická situácia v území obce je uspokojivá.

Program obce sleduje predovšetkým podporu malým podnikateľom. Obec uvažuje o využití rozvojových plochách pre výrobné územie.

Priemysel

Priemysel v obci nie je rozvinutý, ale určitý potenciál existuje v obyvateľstve, s prípadným využitím predproduktívneho veku vo vzdelaní priemyselných odvetví. V okresnom a krajskom meste sú stredné a vysoké školy zamerané na priemysel. Na území obce sa nenachádzajú žiadne nerastné suroviny ktoré by podporili rozvoj z miestnych zdrojov.

Ostatná činnosť

Poľnohospodárske družstvo zamestnáva 20 ľudí. Zameranie poľnohospodárstva je orientované na pestovanie obilnín, repky, kukurice. V živočíšnej výrobe sa orientujú na chov hovädzieho dobytku s celoročným chovom na pasienkoch a produkciu vajčiek.

Kúpeľné alebo iné významné priestory sa v obci nenachádzajú. Do programu obce je vhodné zaradiť podporu tradičného poľnohospodárstva, pretože na týchto starých základoch je možné stavať aj v budúcnosti.

Ekonomická charakteristika

Podnikateľské subjekty	Celkový počet: 16		
	živnostníci: 14	s.r.o., a.s., družstvo : 2	Súkromní roľníci.: -
Priemysel	Výroba (druh): betónové tvárnice		
	Remeselná výroba (druh): -		
Hospodárska činnosť	Poľnohospodárstvo, (druh): obilniny, chov dobytku a hydiny		
	Lesné hospodárstvo: nie		

3.5 Technická infraštruktúra

Doprava

Obec má veľmi dobrú polohu a vhodné dopravné spojenie s okresným a krajským mestom. Obcou v súčasnosti prechádza cesta I. triedy Košice – Vyšné Nemecké, čo predstavuje pozornosť z pohľadu bezpečnosti a ochrany životného prostredia. V Územnej plánovacej dokumentácii Košického samosprávneho kraja sa predpokladá vybudovanie diaľnice Košice – Vyšné Nemecké, čím by sa doprava odklonila mimo intravilánu obce. Z pohľadu bezpečnosti je však potrebné vybudovať chodníky a parkovacie plochy. Obecné komunikácie si vyžadujú rekonštrukciu v rôznom rozsahu. Z hľadiska rekreácie a oddychu chce obec tiež postupne budovať cyklotrasy, aby sa podporil rozvoj turistiky a agroturistiky.

Voda

Obec má z väčšej časti vybudovaný vodovod. Potrebné je dobudovať vodovod na ulici smerom k rímskokatolíckemu kostolu. Na vodovod je napojených asi 15 % domácností, ostatné domácnosti využívajú vlastné zdroje pitnej vody zo studní. Dostavba vodovodu zatiaľ nepokračuje z finančných dôvodov.

Na katastrálnom území sú hydromelioračné kanály, Trhovištský potok a vodný tok Ondava. Obec chce zrealizovať revitalizáciu vodnej plochy Oľka.

Siete

Elektrické rozvody sú vedené vzdušne. Obec potrebuje zrekonštruovať obecný rozhlas a verejné osvetlenie. Obec nemá vybudovanú kanalizačnú sieť, ale má vypracovaný projekt na celoobecnú kanalizáciu, ktorá bude odvádzať splaškové vody z domácností do obecnej čističky odpadových vôd. Táto problematika s väzbou na čističku odpadových vôd je v prioritnej pozornosti pre program rozvoja s nadväznosťou na oblasť životného prostredia. Obec je celá splynofikovaná.

Ostatné

V obci nie je priaznivá ani situácia v oblasti kriminality, aj keď po namontovaní kamerového systému je pokles priestupkov dosť zjavný. Preto je potrebné ďalšie rozšírenie kamerového systému.

Telefónne siete v obci sú vedené vzdušne na drevených stĺpoch. V obci nie je káblová televízia. Príjem rozhlasového a televízneho signálu sa v súčasnosti zabezpečuje prostredníctvom individuálnych antén. Individuálne je riešený aj príjem pre káblovú televíziu. Cez obec prechádza optický kábel s ústredňou, ktorý vedie do mesta Michalovce. Rozvod internetu je riešený individuálne. Z pohľadu záujmu obyvateľstva o nové spojenia má program zahrnúť aj tieto riešenia.

Charakteristika technickej infraštruktúry

Doprava	Cesty: I. a II. triedy, miestne	Spoje: SAD	Železnica: nie
Voda	Rieka/Potok: Ondava, Trhovištský potok, hydromelioračné kanály	Vodovod: napojenie 15%	Stav: nedokončený
	Kanalizácia: nie	Čistiareň: nie	Iné: žumpy septiky
Teplo, Plyn, Elektrina	Vykurovanie: plynové, tuhé palivo	Rozvod plynu: 100%	Teplá voda: nie
	Rozvod tepla: nie	El. vedenie: vzdušné	Vonkajšie osvetlenie: áno
Telekomunikácie, Iné	Telefónny rozvod: áno	Miestny rozhlas: áno	Káblová televízia: nie

3.6 Životné prostredie

Prostredie

Z hľadiska ochrany životného prostredia môžeme skonštatovať, že životné prostredie v obci je v uspokojujúcom stave. Územie nenarúšajú žiadne lokálne zdroje znečistenia. Primerané podmienky sú v oblasti hluku, pôdy, vody a ovzdušia. Pozornosť si zasluhuje predovšetkým riešenie kanalizácie a ČOV. Zdrojmi znečisťovania je chýbajúca verejná kanalizácia, čistota podzemných vôd sa v budúcnosti zabezpečí vybudovaním splaškovej kanalizácie. Ďalším znečistením je spaľovanie tuhých palív v domácnostiach a exhaláty z dopravy vznikajúce pozdĺž cesty I. triedy. Problematiku občasných povodní by vyriešila úprava kanálov. Objekty rodinných domov a vybavenosti, ležia v pásme pod úrovňou hladiny hluku. V obci sa venuje pozornosť predovšetkým výstavbe vodovodu, kanalizácie a výsadbe zelene. Problémom obce je veterná korózia, ktorú je potrebné riešiť ako v zastavanej časti obce, tak aj v časti poľnohospodárskej pôdy vhodnou výsadbou drevín.

Odpad

Obec na svojom území nemá zriadenú skládku tuhého komunálneho odpadu. V obci je realizovaný systém zberu komunálneho odpadu do zberných nádob. Likvidácia odpadu v obci je zabezpečená vývozom TKO. Obec chce uskutočňovať separovaný zber a vybudovať kompostáreň. V obci sa nachádzajú nelegálne skládky odpadu. Obec má na svojom území aj legálnu uzavretú skládku, ktorú je potrebné rekultivovať. Hlavným problémom v budúcnosti je výstavba kanalizácie a ČOV, čím by sa značne zabránilo znečisťovaniu podzemných vôd.

Ochrana

Chránený areál ani chránená prírodná rezervácia sa v obci nenachádzajú. V obci sa nachádzajú ochranné pásma – ciest, pásma pre plynovody a prípojky, ochranné pásmo elektrických vedení, od regulačnej stanice, od napätia, káblového vedenia, telekomunikačných a diaľkových káblov, vodovodu, ochranné pásmo od jestvujúcej zástavby.

Hodnoty

V obci sa nachádzajú objekty, ktoré sú evidované v zozname pamiatkového fondu. Jedná sa o Rímskokatolícky kostol, rímskokatolícka fara a Gréckokatolícky kostol.

Charakteristika životného prostredia

Odpad	Odvoz: áno	likvidácia: skládku	Separovaný zber: čistočne
	Divoké skládky, (počet): 5		
Znečistenie	Zdroje: nie	Voda: nie	
	Ovzdušie: priemer	Pôda: nie	Hlučnosť: nie
Chránené územia, pásma	Biocentrá: nie		
	Siete: elektrina, plyn, čiastočne vodovod	Rieka: Ondava	
Kultúrne hodnoty	Kultúrne pamiatky: kostoly, fara		

4. Analýza problémov

Vychádza zo stavu a potenciálu obce popísanom v predchádzajúcej kapitole. V úvodnej časti je spracovaná stručná analýza jednotlivých oblastí na základe popisu charakteristík súčasného stavu s ohľadom na identifikáciu a analýzu problémov a ich príčin s prípadným zdôvodnením. Analýza a jej zhrnutie je spracovaná v štandardnej štruktúre metódy SWOT.

Univerzálna analytická metóda SWOT slúži pre jednotnú identifikáciu a formalizáciu výsledkov analýzy so zameraním na rýchly prehľad o dobrých a zlých stránkach obce, možnosti zlepšenia, predpokladov a rizík rozvoja. V ďalšom kroku umožňuje formalizovať "vízie" (strategické ciele), vybrať a určiť priority. Tento krok je spracovaný v kapitolách 5 a 6. Metóda je používaná v programoch a projektoch rozvoja s väzbou na fondy EÚ.

V prípade ďalšieho spresnenia Programu rozvoja obce Trhovište, jeho štruktúry je možné využiť tiež pre podrobný rozbor vybranej oblasti, strategický cieľ, alebo na opatrenie z vyššieho programu alebo koncepcie vo všetkých hlavných súvislostiach, ktoré sú popísané v úvodnej analýze a ktoré sú predmetom posudzovania z hľadiska riešenia ďalšieho rozvoja obce.

Analytická časť je popísaná v tejto štruktúre a obsahu:

a) z hľadiska štruktúry sleduje rámec metódy SWOT podľa ktorej sú popísané:

- silné stránky (určujú potenciál obce)
- slabé stránky (určujú možnosti zlepšenia)
- príležitosti (určujú vhodnosť využitia potenciálu, ciele)
- riziká (určujú limity pre realizáciu)

b) z hľadiska obsahu sú na základe popisu jednotlivých charakteristík potenciálu sledované (tam, kde je to vhodné) tieto problémové oblasti:

- a) územie
- b) ľudské zdroje
- c) sociálna infraštruktúra
- d) ekonomika
- e) technická infraštruktúra
- f) životné prostredie

c) zhrnutie analýzy je spracované v štandardnej štruktúre SWOT.

4.1 Silné stránky (daný potenciál)

Územie

Základné priestorové usporiadanie obce vychádza z konfigurácie terénu a zo súčasnej krajinej štruktúry územia. Leží na území urbanizačného priestoru Michalovce ako súčasť sídelnej aglomerácie zemplínskeho regiónu a Košického kraja. Celý kataster obce tvorí mierne svahovitá krajina s prijateľným životným prostredím. V krajinej štruktúre prevláda poľnohospodárstvo.

Obcou preteká Trhovišský potok s upraveným korytom s funkciou recipienta. Územie obce sa nachádza v nadmorskej výške 101 – 163 m n.m. Tvorí rozlohu o výmere 1256 ha z toho zastavané územie má rozlohu 50 ha.

Klimaticky patrí toto územie do teplej až mierne teplej oblasti, podoblasti mierne vlhkej, okrsok teplý, mierne suchý s chladnou zimou. Obec Trhovište leží pri ceste I/50. Územie vo

svojich väzbách k susedným obciam tvorí spádovú oblasť, čo predstavuje dobrý potenciál a predpoklady pre rozvoj. Dostatok lokalít umožňuje výstavbu rodinných domov.

Výhodou je dostatok spojení autobusovou dopravou, ktorou sa dá cestovať denne v smere na Košice, Sečovce, Trebišov, Vranov nad Topľou, Strážske atď.. Železničná stanica je v susednej obci vzdialenej 3 km – v Bánovciach nad Ondavou. Rozvoj obce možno očakávať v súvislosti s výstavbou rýchlostnej komunikácie.

Ľudské zdroje

Celkovo je možno priaznivo charakterizovať celkovú štruktúru obyvateľstva z hľadiska zamerania rozvoja na služby a tradičné poľnohospodárstvo, ktoré je v tejto oblasti najviac rozšírené. Životný štýl obyvateľov je úzko spätý s tradíciami obce, čím sa prejavuje záujem o ľudové tradície. Relatívne priaznivá je situácia vo vekovej štruktúre obyvateľstva produktívneho veku, pretože tvorí viac ako polovicu celkového počtu obyvateľov. V oblasti zníženia nezamestnanosti v obci sa obec v budúcnosti bude snažiť vytvoriť lepšie možnosti vzdelávania mládeže a dospelých. Silnou stránkou je záujem obce riešiť rómsku problematiku, čo potvrdzuje aj dobrá spolupráca s miestnym vajdom. Obec má vytvorené športové a kultúrne zázemie.

Sociálna infraštruktúra

Sociálnu infraštruktúru v obci predstavuje základná občianska vybavenosť prislúchajúca danej funkcii sídla, vo vzťahu ku veľkosti obci predstavuje súčasný štandard. Obec sa v budúcnosti bude snažiť vyriešiť aj lepšiu situáciu pre starých a chorých občanov zriadením Domu sociálnych služieb. Jednotlivé problémy budú zahrnuté do cieľov programu rozvoja obce.

Obec poskytuje základnú zdravotnú starostlivosť ambulanciami obvodných lekárov pre dospelých a deti, stomatológov, gynekologická ambulancia, zubná technika a lekáreň.

Školstvo je zastúpené Základnou školou s materskou školou a Špeciálnou Základnou školou. Základnú školu navštevujú žiaci z viacerých okolitých obcí v počte 240. V základnej škole začal proces vzdelávania moderným spôsobom v súlade s reformou školstva v SR.

Ekonomika

Vzhľadom na poľnohospodársky charakter obce a jej okolia je dôležitý najmä rozvoj poľnohospodárstva s ohľadom na nové štandardy trhu, s väzbou na zámer rozvoja v mikroregióne. Pre rozvoj priemyslu v tejto oblasti nie je príliš priaznivá situácia. Obec má dostatok voľných plôch a primerané životné prostredie, ktoré by bolo vhodné pre rozvoj agroturistiky. Dôležitou stránkou sú ľudské zdroje s tradičným pestovaním rastlín. Obec má záujem využiť voľné plochy aj na výrobné územia.

Technická infraštruktúra

Obec má veľmi dobrú polohu a vhodné dopravné spojenie s okresným a krajským mestom. Obcou v súčasnosti prechádza cesta I. triedy Košice – Vyšné Nemecké. V Územnej plánovacej dokumentácii Košického samosprávneho kraja sa predpokladá vybudovanie diaľnice Košice – Vyšné Nemecké, čím by sa doprava odklonila mimo intravilánu obce.

Obec má z väčšej časti vybudovaný vodovod.

Životné prostredie

Z hľadiska ochrany životného prostredia môžeme skonštatovať, že životné prostredie v obci je v uspokojujúcom stave. Územie nenarúšajú žiadne lokálne zdroje znečistenia. V súlade s dobrým stavom životného prostredia a zlepšením priestranstiev v obci a jej okolí

sa obec môže stať dostatočne atraktívnou pre rozvojovú oblasť a zvýšiť kvalitu života jej obyvateľov. Celkovou úpravou a skráslením verejných priestranstiev v obci by obec mohla stať dostatočne atraktívna pre rozvojovú oblasť agroturistiky. Poloha územia umožňuje využívať obnoviteľné zdroje energie.

4.2 Slabé stránky (možnosti zlepšenia)

Územie

Slabou stránkou územia obce je, že leží mimo územie regionálneho záujmu, je umiestnené na území so stagnujúcim sa rozvojom priemyslu. Tento deficit je v budúcnosti možné nahradiť zapojením sa do mikroregionálnej spolupráce založenej na dynamike aktivít rozvoja.

Ľudské zdroje

Aj keď v oblasti demografickej štruktúry a sociálneho zloženia je v súčasnosti stav primeraný podmienkam v našej republike, tento trend však nie je veľmi priaznivý. Na zlej úrovni je aktívna politika zamestnanosti, predovšetkým u rómskeho obyvateľstva. To je príčinou 15% nezamestnanosti v obci. Zlepšenie je možno očakávať pri aktívnom zapojení obyvateľov do riešenia problémov rozvoja obce a vzdelávaním dospelých vo vzťahu ku zámerom obce, pretože v súčasnosti nie je na dostatočnej úrovni. Odliv mladej generácie je zapríčinený nedostatkom pracovných príležitostí. V súčasnosti obec nemá výrazne aktívne skupiny obyvateľov, ktoré by presadzovali svoje podnety a aktívne sa zapájali do rozvoja obce.

Sociálna infraštruktúra

Dôsledkom veľkej skupiny obyvateľov Rómskeho pôvodu chýba zariadenie pre vzdelávanie kultúrne podujatia a osvetu. Okrem opatrovateľskej služby obec nemá žiadne účelové zariadenie sociálnej starostlivosti. Málo aktivít klubu dôchodcov.

Je potrebná rekonštrukcia zdravotného strediska a vybudovanie kultúrneho domu. Telocvičňa v Základnej škole potrebuje rekonštrukciu a potrebné vybavenie.

Ekonomika

Rozvoj ekonomiky je slabou oblasťou. Obec nemá žiadne nerastné suroviny a podniky nemajú v súčasnosti dynamický rozvoj. Podnikateľské subjekty ktoré sa v obci nachádzajú neprinášajú väčšiu pridanú hodnotu a nezvyšujú zamestnanosť v obci. Ak majú byť plnené ciele programu, vylepšenie stavu vyžaduje predovšetkým poľnohospodárska environmentálna výroba a vzdelávanie dospelých. Slabý je aj záujem obyvateľstva o podnikanie. Chýba ubytovacie a reštauračné zariadenie pre aktivity v oblasti kultúry a agroturistiky.

Technická infraštruktúra

Hlavným problémom v tejto oblasti je že hlavný ťah cesty I/E50 prechádza priamo cez celú obec, čím je znížená dopravná bezpečnosť v obci. Ďalej nedokončený vodovod, kanalizácia v nadväznosti na výstavbu čističky odpadových vôd. Tento problém je v súčasnosti v centre pozornosti obce, pretože je základnou prekážkou pre ďalší rozvoj modernej obce. Zlepšenie si vyžadujú aj cestné komunikácie, výstavba chodníkov a parkovacích plôch. Chýba eliminovanie vysokej kriminality. Obecný rozhlas a osvetlenie je v zlom stave.

Životné prostredie

Osobitnú pozornosť si zasluhuje absencia kanalizácie a ČOV. Zlepšenie je potrebné v skrášlení verejných priestranstiev v obci a v okolí obce, lepšie vytvorenie podmienok pre rekreáciu a oddych občanov. Potrebné je aj riešenie veternej korózie poľnohospodárskej pôdy a zastavanej časti obce. Pre riešenie životného prostredia je vhodné stanoviť zásady ochrany prírody a tvorby krajiny a navrhnúť ekostabilizačné opatrenia.

4.3 Príležitosti (šance využitia potenciálu)

Územie

Podmienky ktoré poskytuje toto územie – tradičné poľnohospodárstvo, životné prostredie vytvorí dobré predpoklady na rozvoj obce a agroturistiky. Geografická poloha obce vytvára potenciál pre strategický uzol spádovej oblasti okolitých obcí v dopravnej a obslužnej oblasti. Vybudovaním diaľnice mimo zastavanú oblasť obce sa vytvorí výrazný potenciál pre príliv investorov v oblasti výroby.

V obci sa nachádza dostatok použiteľných plôch na vylepšenie základnej infraštruktúry a vytvorenie podmienok pre rozvoj väčšieho podnikania. Obec má potenciál na rozšírenie zastavaného územia. Je tu potenciál aj na využívanie obnoviteľných zdrojov slnečnej a veternej energie.

Ľudské zdroje

Je potrebné využiť dostatok voľnej pracovnej sily, ktorá má primeranú kvalifikáciu v oblastiach, ktoré sú stagnujúce a pre ďalší rozvoj perspektívnych oblastí. Pre riešenie nezamestnanosti obyvateľstva a pre jeho celkové zníženie je vhodné sa zamerať na nové smery, ktoré sú na trhu požadované. V oblasti riešenia rómskej komunity je potrebné sa zamerať na prácu s deťmi. Potrebná je lepšia osвета, komunikácia s obyvateľstvom a vybudovanie Komunitného centra.

Sociálna infraštruktúra

V oblasti rozvoja služieb zosúladiť túto oblasť so zámermi rozvoja obce a postupne tieto chýbajúce služby rozširovať. Pri rozvoji cestovného ruchu je potrebné uvažovať o rozšírení a modernizácii súčasnej štruktúry služieb. Pre vysoký záujem starších a chorých občanov má obec v pláne zriadiť dom sociálnych služieb. Bola by vhodná aj možnosť vybudovania ubytovacieho zariadenia spolu s denným penziómom a vývarovňou jedál pre starších občanov. Obec sa bude snažiť vytvárať taktiež aj podmienky pre rozvoj spoločenstiev a komunít.

Rozšírením zdravotného strediska by sa obec stala atraktívnejšou z pohľadu zvýšenia úrovne dostupnosti zdravotnej starostlivosti. Okrem opatrovateľskej služby obec nemá žiadne účelové zariadenie sociálnej starostlivosti.

Obec uvažuje o zavedení moderného procesu vzdelávania s väzbou na celoživotné vzdelávanie a vzdelávanie v oblasti marginalizovaných rómskych komunít. Potenciálom je zriadenie Komunitného centra, kde sa môže realizovať osвета v oblasti Rómskej problematiky.

Vybudovaním kultúrneho centra sa výrazne zvýši množstvo kultúrnych podujatí a akcií či už príležitostného, alebo pravidelného charakteru, čo prispeje aj k rozvojovým aktivitám celej spádovej oblasti mikroregiónu.

Ekonomika

Na základe podpory podnikateľov a partnerských vzťahov mikroregiónu je možné využiť štrukturálne fondy EÚ. Týka sa to hlavne rozvoja malého a stredného podnikania, voľné

Ľudské zdroje sú predpokladom pre rozvoj chýbajúcich služieb s možnosťou rozvíjať pracovné príležitosti. S týmto zámerom súvisí aj rozvojový marketing, ktorý by mal byť vykonávaný obcou.

Technická infraštruktúra

Prvoradou úlohou pre obec v tejto oblasti výstavba kanalizácie a ČOV. Z pohľadu dopravnej bezpečnosti je potrebné vybudovať chodníky a parkovacie plochy.

Vybudovaný obecný vodovod je potrebné pripojiť na väčšinu domácností, keďže ho využíva len 15% domácností.

V obci nie je priaznivá ani situácia v oblasti kriminality, aj keď po namontovaní kamerového systému je pokles priestupkov dosť zjavný. Preto je potrebné ďalšie rozšírenie kamerového systému.

Je potrebné zlepšiť informovanosť obyvateľov prostredníctvom rozširovania pripojenia na internet a káblovej televízie. Cez obec prechádza optický kábel s ústredňou, ktorý vedie do mesta Michalovce. V budúcnosti je možné využívať tento informačný kanál na mnoho služieb pre obyvateľov obce.

Z hľadiska rekreácie a oddychu chce obec tiež postupne budovať cyklotrasy pre podporu rozvoja turistiky a agroturistiky.

Životné prostredie

V rámci možnosti využiť možnosti podporných fondov na rozvoj vidieka pre zlepšenie kvality života občanov a zachovanie kultúrneho dedičstva, vybudovanie vhodných cyklotrás s väzbou na agroturistiku, možnosť čerpania finančných prostriedkov na životné prostredie z príslušných fondov.

4.4 Riziká (hrozby a limity)

Územie

Medzi hlavné riziká patrí nedostatočný záujem podnikateľov pre spoločné akcie, spolupráca na mikroregionálnej úrovni. Pre uvažované zámery rozvoja obce s väzbou na fondy EÚ to môže byť nedostatočná previazanosť projektov a nedostatok financií, ktoré je možné získať, nemožnosť získať zdroje spolufinancovania projektov zo štátneho rozpočtu.

Ľudské zdroje

Príčinou je pokles životnej úrovne, nedostatočné výsledky predložených projektov rozvoja, trvalý stav sociálnej klímy a pretrvávajúci nezáujem obyvateľstva o angažovanie na riešení úloh rozvoja obce, taktiež súčasná nezamestnanosť v obci. Rizikom je aj odchádzanie mladých vzdelaných ľudí a súčasný trend nezamestnanosti v obci.

Sociálna infraštruktúra

Rizikom sú predovšetkým nedostatočné projekty na podporu riešenia nezamestnanosti, ktorá je v popredí záujmu rozvojovej politiky, ďalej sú to okolnosti, ktoré skomplikovali prísun zdrojov z EÚ.

Ekonomika

Primárnym rizikom je nedostatok financií, nezáujem investorov a partnerov mikroregiónu podieľať sa na rozvojových zámeroch. Sekundárnym je nedostatočná pripravenosť obce na

manažment rozvoja, slabý marketing pre získavanie partnerov k podnikaniu a investovaniu. V neposlednej rade nedostatočne pripravené projekty rozvoja.

Technická infraštruktúra

Príčinou je stagnácia, alebo neriešenie rýchlostnej komunikácie pri katastrálnom území, čím pretrváva komunikačná izolácia územia obce vo vzťahu k ľahšej dostupnosti investorov. Ďalšou príčinou môže byť nedostatok financií pre obnovu a rozširovanie nových sietí.

Životné prostredie

Nedostatok podpory a žiadaných financií na výstavbu kanalizácie s ČOV, ktoré sú prvoradou úlohou obce. Rizikom sú aj zvýšené investície podľa smerníc EÚ na životné prostredie. Rizikom sú aj málo efektívne projekty využitia prírodných a rekreačných možností.

4.5 Zhrnutie SWOT

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • poloha na hlavnom ťahu cesty E50 • dobré dopravné napojenie • spádová obec • tradícia zdravej poľnohospodárskej produkcie • záujem o ľudové tradície • športové a kultúrne zázemie • zdravotné stredisko, lekáreň • vzdelávanie modernou formou v ZŠ • voľné priestory pre ekonomické aktivity • spolupráca so susednými obcami a mikroregiónom Poondavie • podmienky pre agroturizmus • voľné kapacity ľudských zdrojov • možnosť využitia obnoviteľných zdrojov 	<ul style="list-style-type: none"> • obec mimo regionálneho záujmu • nedostatok pracovných príležitostí • nedostatočná politika zamestnanosti • malá aktivita obyvateľov na rozvoji • malý záujem o väčšie podnikanie v obci • zaostávanie v sociálnej starostlivosti • neexistencia silných podnikateľov • málo kultúrnych a športových aktivít • neriešenie rómskej problematiky mimo rámca nadregionálneho záujmu • neexistencia kanalizácie a ČOV • nevybudovaná cyklotrasa • potrebná rekonštrukcia a zvýšenie bezpečnosti na príjazdových a miestnych komunikáciách • chýba kultúrny dom a Komunitné centrum • zlý technický stav budov • nelegálne skládky
Príležitosti (šance)	Riziká (hrozby)
<ul style="list-style-type: none"> • spoločné projekty s mikroregiónom Poondavie • využitie štrukturálnych fondov a iniciatív EÚ • zlepšenie informovanosti obyvateľov • rozvoj agroturistiky • rozvojový marketing • podpora rozvoja podnikania • zvýšenie atraktívnosti strediskovej obce • rozšírenie zdravotného strediska • eliminácia kriminality kamerovým systémom • možnosť výroby BIO potravín • vybudovanie kanalizácie a čističky • rozšírenie zastavaného územia • stúpajúci trend nezamestnanosti • vznik nových komunít a verejnoprospešných aktivít • možnosť budovania cyklotrás • možnosť podpora vzdelávania dospelých • vznik Komunitného centra a Domu sociálnych služieb • možnosť využitia obnoviteľných zdrojov energie • možnosť využitia optického kábla a ústredne 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok financií vodovod, kanalizácia, ČOV • slabé čerpanie finančných zdrojov z fondov EÚ • rast nezamestnanosti • nezáujem investorov • nedostatok informácií • nedostatočné partnerstvá • nepripravené projekty rozvoja • slabý marketing a manažment rozvoja • odliv kvalifikovanej sily

5. Stratégia a ciele programu

5.1 Vymedzenie smeru stratégie obce

Obec Trhovište so svojim územím a obyvateľstvom vytvára priestor, ktorý má nezastupiteľný spoločenský, kultúrny, ekologický a hospodársky význam. Program je založený na vedomí jeho svojbytných hodnôt predovšetkým s ohľadom na kombináciu zostávajúceho charakteru vidieka s tradičným poľnohospodárstvom a ako súčasť mikroregiónu Poondavie.

Stratégia je zameraná na zdravý a komplexný vývoj obce v rámci trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti v celkovom kontexte regionálnej politiky Slovenskej republiky a Európskej únie.

Hlavným zmyslom tvorby stratégie programu je vytvoriť organizačné a ekonomické podmienky k podnieteniu podpory obyvateľov a samosprávy k tomu, aby sa vlastnými silami snažili o zvýšenie kvality života na základe harmonického rozvoja zdravého životného prostredia, udržovania prírodných a kultúrnych hodnôt územia a rozvoja hospodárstva.

Formulovanie stratégie obce Trhovište vychádza z analýzy jej hlavných problémov, zisťovania ich príčin a hľadani riešenia na základe analýzy potenciálnych možností pre rozvoj ako aj stanovených predpokladov a podmienok reálnosti splnenia definovaných cieľov pre riešenie problémov na dané obdobie.

Stratégia je stanovená strategickými cieľmi na najvyššej úrovni programu (globálne, strategické ciele), ktorými sú formulované vízie. Predstavujú pohľad do budúcnosti na najbližších 5 až 7 rokov. V prípade programu obce Trhovište je možno predpokladať jeho aktuálnu platnosť na 3 roky s tým, že potom bude spresnený v súlade s programami vyššej úrovne, ktoré majú stanovený tento plánovací horizont.

Rozvojová stratégia predstavuje nový integrovaný prístup, ktorý je v súčasnosti zameraný na problém ekonomického zaostávania území identifikovaných v Národnom strategickom referenčnom rámci 2007-2013 a jeho operačných programoch. Medzi identifikované zaostávajúce regióny patrí aj územie Trhovište a teda aj obec Trhovište.

Z predchádzajúceho vyplýva aj finančná podpora pre tento región. Pretože podmienkou je súlad cieľov obce s vyššími programami je v rámci definovania cieľov vykonaný ich výber a porovnávanie. Zostávajúce sú špecifickými cieľmi obce. Program rozvoja je predkladaný, ako súčasť žiadosti o podporu.

Pri spracovaní cieľov bol daný dôraz na jednoduchosť a zrozumiteľnosť s ohľadom na participáciu zástupcov občanov. Definovanie cieľov je vykonané v jasnej štruktúre so strohým textovým popisom. Je výsledkom práce a súčinnosti pracovnej skupiny zloženej zo zástupcov samosprávy, rôznych pracovných skupín a obyvateľstva.

5.2 Strategické ciele

Sú formulované v súlade s analýzou problémov obce, možnosťami ich riešenia, ako aj s ohľadom na využitie ďalších potenciálnych možností pre rozvoj. Na základe zhodnotenia zhromaždených informácií, ich analýzy a stanovených predpokladov, navrhuje obec Trhovište na obdobie 2010 až 2017 (s víziou do roku 2020) nasledujúce strategické ciele:

Strategické ciele

1. Zlepšenie infraštruktúry a podnikateľského prostredia

2. Zlepšenie životného prostredia

Tieto strategické ciele definujú stratégiu programu obce Trhovište. Ich podrobný popis je vykonaný v nasledujúcej štruktúre:

- porovnávanie strategických cieľov s cieľmi, opatreniami a prioritami vyšších programových dokumentov do roku 2013 (NSRR SR, ROP, OP, PHaSRO KSK)
- definícia špecifických cieľov
- podrobný popis jednotlivých špecifických cieľov a ich zabezpečenie (formou opatrení, jednotlivých úloh)
- spôsob zabezpečenia stratégie (finančné, časové, organizačné) a jej riadenie je popísané v samostatnej kapitole (plán programu)

5.3 Súlad strategických cieľov voči vyšším programovým dokumentom schválených do roku 2013

Porovnanie súladu cieľov je vykonané z dôvodu možnosti čerpania podporných finančných prostriedkov z verejných fondov SR a EÚ ako aj pre koordináciu programu rozvoja celého regiónu KSK (NUTS III, Košický samosprávny kraj).

Porovnanie strategických cieľov je vykonané vo vzťahu k cieľom NSRR SR, jeho operačným programom a k regionálnemu programu rozvoja KSK.

Strategickým cieľom SR na obdobie 2007 - 2013 je:

"Výrazne zvýšiť do roku 2013 konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky a zamestnanosť pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja."

Na dosiahnutie tohto strategického cieľa NSRR SR definuje 3 priority a ich ciele podľa nasledovnej tabuľky.

Strategická priorita	Cieľ strategickkej priority
1. Infraštruktúra a regionálna dostupnosť	Zvýšenie vybavenia regiónov infraštruktúrou a zvýšenie efektívnosti s ňou súvisiacich verejných služieb
2. Vedomostná ekonomika	Rozvoj zdrojov trvalo udržateľného ekonomického rastu a zvyšovanie konkurencieschopnosti priemyslu a služieb
3. Ľudské zdroje	Zvýšenie zamestnanosti, rast kvality pracovnej sily pre potreby vedomostnej spoločnosti a zvýšenie sociálnej inklúzie rizikových skupín

Tieto priority zabezpečujú operačné programy NSRR SR takto:

	Operačný program	Riadiaci orgán	Fond EÚ
1.	Regionálny operačný program	MVRR SR	ERDF
2.	Životné prostredie	MŽP SR	ERDF, KF
3.	Doprava	MDPT SR	ERDF, KF
4.	Informatizácia spoločnosti	ÚV SR	ERDF
5.	Výskum a vývoj	MŠ SR	ERDF
6.	Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	MH SR	ERDF
7.	Vzdelávanie	MŠ SR	ESF
8.	Zamestnanosť a sociálna inklúzia	MPSVR SR	ESF
9.	Zdravotníctvo	MZ SR	ERDF
10.	Technická pomoc	MVRR SR	ERDF
11.	Bratislavský kraj	MVRR SR	ERDF

V programovom období 2007 – 2013 je **rozvoj vidieka a rybné hospodárstvo** podporené z dvoch samostatných fondov z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre podporu rozvoja vidieka (EAFRD) a z Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo (EFF).

Globálnym cieľom Stratégie rozvoja vidieka SR 2007 - 2013 (SRV SR) je „multifunkčné poľnohospodárstvo, potravinárstvo, lesníctvo a udržateľný rozvoj vidieka“.

Stratégia rozvoja vidieka je postavená na štyroch osiach, pričom pre každú os sú stanovené nasledovné priority:

Osi SRV SR	Priority SRV SR
os 1: zlepšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	<ol style="list-style-type: none"> 1. podpora modernizácie, inovácie a efektivity agropotravinárskeho a lesníckeho sektora 2. prehĺbovanie vedomostí a zvyšovanie odborného prehľadu v oblasti agropotravinárstva a lesníctva
os 2: zlepšenie životného prostredia a krajiny	<ol style="list-style-type: none"> 1. zachovanie biodiverzity na vidieku a poľnohospodárskych a lesohospodárskych systémov s vysokou prírodnou hodnotou 2. zachovanie a zlepšenie kvality podzemných a povrchových vôd 3. zachovanie a zlepšenie kvality poľnohospodárskej a lesnej pôdy 4. zmiernenie dôsledkov klimatických zmien
os 3: kvalita života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva	<ol style="list-style-type: none"> 1. vytváranie pracovných príležitostí na vidieku 2. podpora vzdelávacích aktivít 3. obnova a rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb 4. vytváranie miestnych partnerstiev
os 4: LEADER	<ol style="list-style-type: none"> 1. zlepšovanie správy (manažmentu) a riadenia a mobilizácia rozvojového potenciálu vo vidieckych oblastiach

a) Súlady strategických cieľov obce voči NSRR SR

Je možno vyjadriť týmto vzťahom:

Ciele Obce	Ciele NSRR SR
Strategický cieľ č. 1 Zlepšenie infraštruktúry a podnikateľského prostredia	Regionálny operačný program, Operačný program: Vzdelávanie, Zamestnanosť a sociálna inklúzia, Konkurencieschopnosť a hospodársky rast , Stratégia rozvoja vidieka SR
Strategický cieľ č. 2 Zlepšenie životného prostredia	Operačný program: Životné prostredie, Regionálny operačný program, Stratégia rozvoja vidieka SR

b) Súlady voči Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja KSK

Špecifické ciele VÚC KSK:

Špecifický cieľ 1. zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti dopravy	Priorita 1.1. modernizácia a rozvoj cestnej infraštruktúry
	Priorita 1.2. modernizácia a rozvoj železničnej infraštruktúry a rozvoj verejnej železničnej osobnej dopravy
	Priorita 1.3. rozvoj integrovanej dopravy
	Priorita 1.4. rozvoj intermodálnej prepravy
Špecifický cieľ 2. zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti životného prostredia	Priorita 2.1. zvýšenie integrovanej ochrany, racionálneho využívania vôd a protipovodňovej ochrany
	Priorita 2.2. zvýšenie ochrany ovzdušia, ozónovej vrstvy a minimalizácia nepriaznivých vplyvov klimatických zmien
	Priorita 2.3. dobudovanie infraštruktúry odpadového hospodárstva, znižovanie a eliminovanie negatívnych vplyvov environmentálnych záťaží a skládok odpadov na zdravie obyvateľov a ekosystémov
	Priorita 2.4. dobudovanie infraštruktúry ochrany a regenerácie prírodného prostredia a krajiny
Špecifický cieľ 3. zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti základnej infraštruktúry	Priorita 3.1. obnova a budovanie základnej infraštruktúry
	Priorita 3.2. revitalizácia oblastí ohrozených sociálnym vylúčením skupín obyvateľov
	Priorita 3.3. budovanie infraštruktúry cestovného ruchu
Špecifický cieľ 4. zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti ľudských zdrojov	Priorita 4.1. zvyšovanie zamestnanosti
	Priorita 4.2. podpora sociálnej inklúzie
	Priorita 4.3. podpora rodinnej politiky
Špecifický cieľ 5. zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti vzdelávania	Priorita 5.1. prepojenie systému odborného vzdelávania a prípravy s trhom práce
	Priorita 5.2. podpora rozvoja športu
Špecifický cieľ 6. zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti znalostnej ekonomiky	Priorita 6.1. podpora výskumu a vývoja v podnikoch
	Priorita 6.2. podpora obnovy a budovania technickej infraštruktúry výskumu a vývoja na vysokých školách a vo výskumných inštitúciách
	Priorita 6.3. podpora využívania rizikového kapitálu pre malé a stredné podniky (Holdings fond JEREMIE (Joint European Resources for Micro and Medium Enterprises – Spoločné európske zdroje pre malé a stredné podniky))
Špecifický cieľ 7. zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a rozvoja vidieka	Priorita 7.1. zvýšenie konkurencieschopnosti, multifunkčnosti, odborného vzdelávania a poradenstva v poľnohospodárstve
	Priorita 7.2. zvýšenie konkurencieschopnosti, odborného vzdelávania a poradenstva v lesnom hospodárstve a zlepšenie zdravotného stavu lesov
	Priorita 7.3. podpora vyššieho využívania obnoviteľných zdrojov energie
	Priorita 7.4. zapojenie subjektov poskytujúcich služby vo vidieckom cestovnom ruchu do medzinárodných systémov
	Priorita 7.5. realizácia prístupu LEADER

Súlad cieľov obce ku k prioritám programu KSK možno vyjadriť takto:

Ciele Obce	Ciele KSK
<p>Strategický cieľ č. 1 Zlepšenie infraštruktúry a podnikateľského prostredia</p>	<p>ŠC2: <u>Priorita 2.1.</u> zvýšenie integrovanej ochrany, racionálneho využívania vôd a protipovodňovej ochrany <u>Priorita 2.4.</u> dobudovanie infraštruktúry ochrany a regenerácie prírodného prostredia a krajiny ŠC3: <u>Priorita 3.1.</u> obnova a budovanie základnej infraštruktúry <u>Priorita 3.2.</u> revitalizácia oblastí ohrozených sociálnym vylúčením skupín obyvateľov ŠC4: <u>Priorita 4.1.</u> zvyšovanie zamestnanosti ŠC4: <u>Priorita 4.2.</u> podpora sociálnej inklúzie <u>Priorita 4.3.</u> podpora rodinnej politiky ŠC5: <u>Priorita 5.1.</u> prepojenie systému odborného vzdelávania a prípravy s trhom práce <u>Priorita 5.2.</u> podpora rozvoja športu ŠC7: <u>Priorita 7.1.</u> zvýšenie konkurencieschopnosti, multifunkčnosti, odborného vzdelávania a poradenstva v poľnohospodárstve <u>Priorita 7.5.</u> realizácia prístupu LEADER <u>Priorita 7.4.</u> zapojenie subjektov poskytujúcich služby vo vidieckom cestovnom ruchu do medzinárodných systémov</p>
<p>Strategický cieľ č. 2 Zlepšenie životného prostredia</p>	<p>ŠC2: <u>Priorita 2.1.</u> zvýšenie integrovanej ochrany, racionálneho využívania vôd a protipovodňovej ochrany <u>Priorita 2.3.</u> dobudovanie infraštruktúry odpadového hospodárstva, znižovanie a eliminovanie negatívnych vplyv environmentálnych záťaží a skládok odpadov na zdravie obyvateľov a ekosystémov <u>Priorita 2.4.</u> dobudovanie infraštruktúry ochrany a regenerácie prírodného prostredia a krajiny ŠC3: <u>Priorita 3.1.</u> obnova a budovanie základnej infraštruktúry ŠC3: <u>Priorita 3.3.</u> budovanie infraštruktúry cestovného ruchu</p>

5.4 Štruktúra cieľov

1. Zlepšenie infraštruktúry a podpora podnikania

1.1. Riešenie rómskej otázky

- 1.1.1. Eliminácia narastajúcej kriminality
 - 1.1.1.1. Rozšírenie kamerového systému
 - 1.1.1.2. Zriadenie Rómskej polície
- 1.1.2. Príprava lokality pre sociálne byty odlišného štandardu pre rómske obyvateľstvo
 - 1.1.2.1. Výber lokality a spracovanie štúdie
- 1.1.3. Zriadenie Komunitného centra
 - 1.1.3.1. Šírenie osvetu
 - 1.1.3.2. Podpora aktivít s dospelými
 - 1.1.3.3. Podpora aktivít s deťmi
 - 1.1.3.4. Využívanie podporných fondov a grantov
- 1.1.4. Vytváranie vhodných pracovných príležitosti pre Rómov

1.2. Zlepšenie sociálnej a zdravotnej starostlivosti

- 1.2.1. Rozšírenie sociálnych služieb
 - 1.2.1.1. Vybudovanie Domu sociálnych služieb
 - 1.2.1.2. Podporovať charitatívne spolky
- 1.2.2. Zlepšenie zdravotnej starostlivosti
 - 1.2.2.1. Rekonštrukcia zdravotného strediska
 - 1.2.2.2. Rozšírenie strediska špecializovanými ambulanciami
 - 1.2.2.3. Podpora zriadenia súkromných ambulancií
 - 1.2.2.4. Podpora preventívnych programov pre deti

1.3. Zlepšenie podpory vzdelávania, kultúry a športu

- 1.3.1. Podpora vzdelávania
 - 1.3.1.1. Rekonštrukcia Základnej a materskej školy
 - 1.3.1.2. Podpora vzdelávania mládeže a dospelých
 - 1.3.1.3. Podpora vedomostných, športových a kultúrnych akcií škôl
- 1.3.2. Podpora kultúry a združení
 - 1.3.2.1. Výstavba kultúrneho centra
 - 1.3.2.2. Vybudovanie novej hasičskej zbrojnice
 - 1.3.2.3. Podpora vytvárania spoločenstiev a komunit
 - 1.3.2.4. Podpora činností klubu dôchodcov
- 1.3.3. Zlepšenie podmienok a priestorov pre šport
 - 1.3.3.1. Rekonštrukcia a vybavenie telocvične
 - 1.3.3.2. Podpora športových klubov
 - 1.3.3.3. Výstavba ihrísk

1.4. Zlepšenie komunikácií a obecných budov

- 1.4.1. Rekonštrukcia a vybudovanie chodníkov v obci
- 1.4.2. Rekonštrukcia obecných komunikácií
- 1.4.3. Vybudovanie parkovacích plôch
- 1.4.4. Rekonštrukcia obecných budov a riešenie energetických úspor
 - 1.4.4.1. Plynofikácia obecných budov
 - 1.4.4.2. Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie

1.5. Podpora výstavby rodinných domov

- 1.5.1. Príprava lokality pre výstavbu rodinných domov
 - 1.5.1.1. Výber lokality a spracovanie štúdie

1.6. Rozvoj podnikania

- 1.6.1. Podpora malých podnikateľov
- 1.6.2. Podpora rozširovania služieb v obci
- 1.6.3. Podpora poľnohospodárstva, produkcie zdravých potravín

2. Zlepšenie životného prostredia

2.1. Zlepšenie oblastí kanalizácie, vodovodu a vodných plôch

- 2.1.1. Vybudovanie kanalizácie a ČOV
- 2.1.2. Rozšírenie a zokruhovanie vodovodnej siete
- 2.1.3. Revitalizácia vodnej plochy Olka
- 2.1.4. Výsadba vhodných drevín pozdĺž potoka a kanálov

2.2. Skultúrnenie obce

- 2.2.1. Skrášlenie obce (námestie, zeleň, ulice)
 - 2.2.1.1. Úprava hlavnej ulice a príľahlých ulíc
 - 2.2.1.2. Vyčistenie a výsadba zelene ulíc

2.3. Riešenie odpadového hospodárstva

- 2.3.1. Likvidácia nelegálnych skládok
- 2.3.2. Rekultivácia uzavretej skládky
- 2.3.3. Zriadenie zberu triedeného odpadu
- 2.3.4. Zriadenie kompostárne

2.4. Využitie potenciálu pre rekreáciu a agroturistiku

- 2.4.1. Budovanie športovo oddychových zón
- 2.4.2. Vybudovanie ubytovacieho a reštauračného zariadenia
- 2.4.3. Vybudovanie cyklotrasy

6. Špecifické ciele programu

Formulované strategické ciele programu obce vyjadrujú súčasne stanovené priority riešenia problémov na základe ohodnotenia cieľov predstaviteľmi obce.

Popis na úrovni špecifických cieľov je vykonaný s ohľadom na zabezpečenie ich implementácie v tejto štruktúre:

a) strategický cieľ a zoznam jeho špecifických cieľov

b) popis jednotlivých špecifických cieľov je v štruktúre takto rozdelený:

- obsah cieľa
- opatrenia
- úlohy
- merateľné výstupy

6.1 Strategický cieľ č.1 Zlepšenie infraštruktúry a podnikateľského prostredia

Na dosiahnutie tohto strategického cieľa boli obcou stanovené tieto špecifické ciele:

Špecifické ciele

- 1.1 Riešenie rómskej otázky
- 1.2 Zlepšenie sociálnej a zdravotnej starostlivosti
- 1.3 Zlepšenie podpory vzdelávania, kultúry a športu
- 1.4 Zlepšenie komunikácií a obecných budov
- 1.5 Podpora výstavby rodinných domov
- 1.6 Rozvoj podnikania

6.1.1 Popis cieľov

Špecifický cieľ č. 1.1 - Riešenie rómskej otázky

Veľkú skupinu obyvateľov predstavuje Rómske obyvateľstvo medzi ktorými sa nachádzajú aj neprispôsobivý nezamestnaní obyvatelia, ktorí prispievajú k vyššej kriminalite. Sčasti sa podarilo kriminalitu eliminovať kamerovým systémom, ale ten nemonitoruje dostatočné územie, preto je potrebné tento systém rozšíriť aj na ďalšie územia. Predpokladom pre zvýšenú bezpečnosť v obci by mohla byť zriadená Rómska polícia.

Vzhľadom k neuspokojivému bývaniu niektorých Rómskych rodín by bolo vhodné vybudovanie sociálnych bytov pre túto skupinu obyvateľstva, pre ktorých by mohli byť ponúknuté za protihodnotu určité kritéria pre udržanie poriadku, čistoty a platobnej disciplíny. Pre túto oblasť je potrebné nájsť vhodnú lokalitu a spracovať štúdiu a doplnením Územnoplánovacej dokumentácie.

Hlavnou činnosťou pre Riešenie Rómskej otázky je vzdelávanie, práca s deťmi, práca Rómskych asistentov v Komunitnom centre a vytváranie vhodných pracovných miest. Preto je potrebné vybudovať Komunitné centrum, kde by sa tieto aktivity vykonávali. Veľkou príležitosťou pre tieto činnosti je využívanie rôznych grantových schém, podpory štátu a EÚ.

- 1.1.1. **Opatrenie:** Eliminácia narastajúcej kriminality
- 1.1.1.1. **Úloha:** Rozšírenie kamerového systému
- 1.1.1.2. **Úloha:** Zriadenie Rómskej polície
- 1.1.2. **Opatrenie:** Príprava lokality pre sociálne byty odlišného štandardu pre rómske obyvateľstvo
- 1.1.2.1. **Úloha:** Výber lokality a spracovanie štúdie
- 1.1.3. **Opatrenie:** Zriadenie Komunitného centra
- 1.1.3.1. **Úloha:** Šírenie osvedy
- 1.1.3.2. **Úloha:** Podpora aktivít s dospelými
- 1.1.3.3. **Úloha:** Podpora aktivít s deťmi
- 1.1.3.4. **Úloha:** Využívanie podporných fondov a grantov
- 1.1.4. **Opatrenie:** Vytváranie vhodných pracovných príležitostí pre Rómov

Merateľné výstupy: Rozloha monitorovaného územia, funkčná Rómska polícia, spracovaná štúdia sociálnych bytov, vybudované Komunitné centrum, počet aktivít s deťmi a dospelými, výška finančných prostriedkov získaných z grantov, počet vytvorených pracovných príležitostí.

Špecifický cieľ č. 1.2 - Zlepšenie sociálnej a zdravotnej starostlivosti

Niektoré základné služby v sociálnej a zdravotnej oblasti sa v obci nachádzajú, no špecializovanejšie služby obyvateľstvo využíva v neďalekých mestách Michalovce, Trebišov, Sečovce. Vzhľadom k postaveniu spádovej obce by ďalšie služby prispeli k zvýšenému komfortu bývania aj okolitých obcí.

Vybudovaním Domu sociálnych služieb by sa značne zlepšila pomoc starším a chorým. Prítomnosť sociálne slabšieho obyvateľstva v obci si vyžaduje aj charitatívne aktivity. Rozšírenie zdravotného strediska, ktoré si vyžaduje rekonštrukciu môže byť uskutočnené ďalšími špecializovanými ambulanciami a z pohľadu skvalitnenia zdravotných služieb aj súkromnými ambulanciami.

V oblasti zdravia je podstatná prevencia, preto je potrebné podporovať preventívne programy zdravia pre deti.

- 1.2.1. **Opatrenie:** Rozšírenie sociálnych služieb
- 1.2.1.1. **Úloha:** Vybudovanie Domu sociálnych služieb
- 1.2.1.2. **Úloha:** Podporovať charitatívne spolky
- 1.2.2. **Opatrenie:** Zlepšenie zdravotnej starostlivosti
- 1.2.2.1. **Úloha:** Rekonštrukcia zdravotného strediska
- 1.2.2.2. **Úloha:** Rozšírenie strediska špecializovanými ambulanciami
- 1.2.2.3. **Úloha:** Podpora zriadenia súkromných ambulancií
- 1.2.2.4. **Úloha:** Podpora preventívnych programov pre deti

Merateľné výstupy: Vybudovaný dom služieb, počet podporených charitatívnych akcií, počet zriadených špecializovaných a súkromných ambulancií, počet preventívnych programov pre deti.

Špecifický cieľ č. 1.3 - Zlepšenie podpory vzdelávania, kultúry a športu

Vzdelávanie je jeden z najdôležitejších predpokladov pre rozvoj. V obecnej budove Základnej školy sa nachádza aj materská škola a Špeciálna Základná škola. Budova neprešla žiadnou podstatnou rekonštrukciou, aj keď sa v budove v rámci havarijného stavu opravovali okná, strecha, časť kúrenia a sociálnych zariadení. Potrebná je kompletná rekonštrukcia budovy Základnej školy. Podstatnou časťou rekonštrukcie je zníženie energetickej náročnosti dobudovaním kúrenia a zateplením. Ďalšou nevyhnutnosťou pre podporu športu je rekonštrukcia telocvične a doplnenie vybavenia. Škola začala proces premeny tradičnej školy na modernú, preto je potrebné v tejto línii pokračovať. Škole chýbajú učebné pomôcky. Vedomostné, športové a kultúrne akcie škôl prispievajú k rozvoju hodnôt a efektívnejšiemu využívaniu času mládeže. V oblasti vzdelávania dospelých sú potrebné aktivity zamerané na rekvalifikáciu a celoživotné vzdelávanie.

V obci sa nenachádza kultúrne centrum. Časť kultúrnych a spoločenských podujatí sa realizuje v budove Obecného úradu. Preto je potrebné vybudovať Kultúrne centrum, kde sa môžu realizovať spoločenstvá, komunity, klub dôchodcov, kultúrne a spoločenské akcie.

V obci sa nachádza dobrovoľný hasičský zbor bez vlastnej budovy a potrebného vybavenia. Vybudovaním a vybavením hasičskej zbrojnice sa výrazne posilní postavenie hasičského zboru a zlepší sa v prípade potreby dostupnosť záchranných služieb aj pre okolité obce.

V oblasti športu je potrebné udržiavať športové zázemie, ktoré obec má. Nedostatok detských ihrísk znižuje možnosť efektívneho využívania času pre športové aktivity detí.

- 1.3.1. **Opatrenie:** Podpora vzdelávania
- 1.3.1.1. **Úloha:** Rekonštrukcia Základnej a materskej školy
- 1.3.1.2. **Úloha:** Podpora vzdelávania mládeže a dospelých
- 1.3.1.3. **Úloha:** Podpora vedomostných, športových a kultúrnych akcií škôl
- 1.3.2. **Opatrenie:** Podpora kultúry a združení
- 1.3.2.1. **Úloha:** Výstavba kultúrneho centra
- 1.3.2.2. **Úloha:** Vybudovanie novej hasičskej zbrojnice
- 1.3.2.3. **Úloha:** Podpora vytvárania spoločenstiev a komunit
- 1.3.2.4. **Úloha:** Podpora činností klubu dôchodcov
- 1.3.3. **Opatrenie:** Zlepšenie podmienok a priestorov pre šport
- 1.3.3.1. **Úloha:** Rekonštrukcia a vybavenie telocvične
- 1.3.3.2. **Úloha:** Podpora športových klubov
- 1.3.3.3. **Úloha:** Výstavba ihrísk

Merateľné výstupy: Zrekonštruovaná budova Základnej školy, počet vzdelávacích aktivít mládeže a dospelých, počet školských akcií, vybudované Kultúrne centrum, vybudovaná hasičská zbrojnica, počet vytvorených spoločenstiev a komunit, počet podporených akcií klubu dôchodcov, zrekonštruovaná a vybavená telocvična, počet podporených športových klubov, počet vybudovaných detských ihrísk.

Špecifický cieľ č. 1.4 - Zlepšenie komunikácií a obecných budov

V obci je potrebné z dôvodu dopravnej bezpečnosti vybudovať chodníky a zrekonštruovať obecné cesty. Parkovacie plochy pri budovách navštevovaných inštitúcií ako napr. Obecný úrad, Základná škola, kostol a pod., sú nedostatočné alebo žiadne. Preto je potrebné vybudovať parkovacie miesta v rámci možností.

Obecné budovy, ako napr. Obecný úrad, Dom smútku a pod., si vyžadujú rekonštrukciu a hlavne riešenie energetických úspor vo forme zateplenia a plynofikácie kúrenia. Obec chce ďalej podporovať využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

- 1.4.1. **Opatrenie:** Rekonštrukcia a vybudovanie chodníkov v obci
- 1.4.2. **Opatrenie:** Rekonštrukcia obecných komunikácií

- 1.4.3. **Opatrenie:** Vybudovanie parkovacích plôch
- 1.4.4. **Opatrenie:** Rekonštrukcia obecných budov a riešenie energetických úspor
- 1.4.4.1. **Úloha:** Plynofikácia obecných budov
- 1.4.4.2. **Úloha:** Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie

Merateľné výstupy: dĺžka zrekonštruovaných miestnych komunikácií a vybudovaných chodníkov, počet vybudovaných parkovacích miest, počet zrekonštruovaných obecných budov, počet splynofikovaných budov, počet vybudovaných výrobní energie z obnoviteľných zdrojov energie.

Špecifický cieľ č. 1.5 - Podpora výstavby rodinných domov

Obec má dostatok voľných a vhodných plôch na výstavbu rodinných domov a dosť veľký záujem výstavbu zo strany obyvateľov. Prvým predpokladom pre uskutočnenie výstavby je spracovanie štúdie a zmena Územnoplánovacej dokumentácie. Ďalším krokom je vybudovanie inžinierskych sietí obcou, alebo vhodným investorom.

- 1.5.1. **Opatrenie:** Príprava lokality pre výstavbu rodinných domov
- 1.5.1.1. **Úloha:** Výber lokality a spracovanie štúdie

Merateľné výstupy: Spracovaná štúdia výstavby rodinných domov, počet domov na vybranú lokalitu.

Špecifický cieľ č. 1.6 - Rozvoj podnikania

V oblasti podnikania na uskutočnenie určených opatrení obec prispeje pripravením podmienok spolupráce s podnikateľmi, a prípravou voľných plôch pre využitie podnikania tak v oblasti agroprodukcie, ako aj v inej výrobe. Orientácia druhého opatrenia sleduje nielen rozšírenie služieb v obci, ale aj zlepšenie doteraz poskytovaných služieb. Je preto dôležité vytvoriť v partnerstve „obec – podnikateľ“ aktivity, ktoré vyplývajú z potenciálu obce a podnikateľov, teda zameranie opatrení na poľnohospodárstvo s čím súvisí ďalšie Opatrenie.

- 1.6.1. **Opatrenie:** Podpora malých podnikateľov
- 1.6.2. **Opatrenie:** Podpora rozširovania služieb v obci
- 1.6.3. **Opatrenie:** Podpora poľnohospodárstva, produkcie zdravých potravín

Merateľné výstupy: počet malých podnikateľov a SHR v obci, miera zvýšenia produkcie zdravých BIO potravín, počet služieb v obci.

6.2 Strategický cieľ č.2 – Zlepšenie životného prostredia

Na dosiahnutie tohto strategického cieľa boli obcou stanovené tieto špecifické ciele:

Špecifické ciele

- 2.1. Zlepšenie oblastí kanalizácie, vodovodu a vodných plôch
- 2.2. Skultúrnenie obce
- 2.3. Riešenie odpadového hospodárstva
- 2.4. Využitie potenciálu pre rekreáciu a agroturistiku

6.2.1 Popis cieľov

Špecifický cieľ č. 2.1 – Zlepšenie oblastí kanalizácie, vodovodu a vodných plôch

Chýbajúca kanalizácia a ČOV je zapríčinená nedostatkom finančných zdrojov na jej vybudovanie a je jednou z najväčších príčin znečistenia životného prostredia v obci. Vodovod je v obci vybudovaný na cca 80%, dobudovaním vodovodu sa dokončia okruhy vodovodného systému čím sa zlepši funkčnosť celého vodovodu. Potrebná je tiež revitalizácia vodnej plochy Oľka. Pozdĺž potoka a kanálov je potrebná výsadba vhodných drevín s cieľom zabezpečiť protipovodňovú ochranu spevnením koryta na strane zastavaných plôch a zlepšenie estetickéj stránky tokov.

- 2.1.1. **Opatrenie:** Vybudovanie kanalizácie a ČOV
- 2.1.2. **Opatrenie:** Rozšírenie a zokruhovanie vodovodnej siete
- 2.1.3. **Opatrenie:** Revitalizácia vodnej plochy Oľka
- 2.1.4. **Opatrenie:** Výsadba vhodných drevín pozdĺž potoka a kanálov

Merateľné výstupy: Dĺžka vybudovanej kanalizácie, vybudovaná ČOV, dokončený vodovod, revitalizovaná Oľka, dĺžka vysadenej zelene pozdĺž potoka a kanálov.

Špecifický cieľ č. 2.2 – Skultúrnenie obce

Z pohľadu skrášlenia obce je potrebná výsadba zelene, úprava a vyčistenie ulíc.

- 2.2.1. **Opatrenie:** Skrášlenie obce (námestie, zeleň, ulice)
 - 2.2.1.1. **Úloha:** Úprava hlavnej ulice a príľahlých ulíc
 - 2.2.1.2. **Úloha:** Vyčistenie a výsadba zelene ulíc

Merateľné výstupy: Počet vyčistených a upravených ulíc, počet vysadenej zelene.

Špecifický cieľ č. 2.3 – Riešenie odpadového hospodárstva

Cieľ je zameraný na likvidáciu nelegálnej skládky, rekultiváciu legálnej uzavretej skládky, zavedenie zberu triedeného odpadu a vybudovanie kompostárne.

- 2.3.1. **Opatrenie:** Likvidácia nelegálnych skládok
- 2.3.2. **Opatrenie:** Rekultivácia uzavretej skládky
- 2.3.3. **Opatrenie:** Zriadenie zberu triedeného odpadu
- 2.3.4. **Opatrenie:** Zriadenie kompostárne

Merateľné výstupy: Počet zlikvidovaných skládok, zriadený zber triedeného odpadu, vybudovaná kompostáreň.

Špecifický cieľ č. 2.4 – Využitie potenciálu pre rekreáciu a agroturistiku

Tento špecifický cieľ je stanovený v súvislosti s potenciálom obce využiť danosti územia pre turistický ruch a agroturistiku. V súvislosti s agroturistikou je vhodné vybudovať ubytovacie zariadenie penziónu s reštauráciou. Z dôvodu komplexného riešenia tejto problematiky prispeje aj vybudovanie cyklotrás, čím sa zvýši atraktivita územia obce Trhovište. Podstatné je aj budovanie športovo oddychových zón.

- 2.4.1. **Opatrenie:** Budovanie športovo oddychových zón
- 2.4.2. **Opatrenie:** Vybudovanie ubytovacieho a reštauračného zariadenia
- 2.4.3. **Opatrenie:** Vybudovanie cyklotrasy

Merateľné výstupy: Počet vybudovaných športovo oddychových zón, vybudovaný penzión s reštauráciou, dĺžka vybudovaných cyklotrás.

7. Plán programu

Základom plánu programu obce je:

- finančný plán s jeho časovým plnením,
- ktorý súčasne určuje aj harmonogram vecného postupu (postup realizácie jednotlivých cieľov formou konkrétnych projektov).

Druhou podmienkou (podmieňuje aj prvú) je:

- organizácia a
- kvalitný manažment pre proces naplňovania programu.

7.1 Finančné zabezpečenie

Pre finančný plán je možno vychádzať zo súčasných podmienok a očakávaných predpokladov získavania zdrojov na realizáciu programu. Odhad realizácie program vychádza z týchto očakávaných zdrojov:

vlastné zdroje

- podielové dane z príjmov (štátny rozpočet)
- vlastné dane a poplatky
- pokuty a penále
- predaj, prenájom
- príjmy z účasti v podnikoch, tiež možnou emisiou komunálnych obligácií s dlhou dobou splatnosti, a pod.

externé zdroje

- úvery domácich a zahraničných finančných inštitúcií
- grantové schémy EÚ a iných vyspelých krajín

iné zdroje

- zdroje fyzických a právnických podnikateľských subjektov, alebo združení podnikateľov v spojení so združením obcí – mikroregiónu.

Presnejšia špecifikácia finančného rámca a alokácie finančných prostriedkov na realizáciu stratégie, jej konkrétnych opatrení a úloh bude vykonaná postupne na základe verejného schválenia predloženej stratégie rozvoja obce. Spresnenie finančného plánu bude riešené ako súčasť ďalšej etapy programovacieho cyklu programu.

Je potrebné zdôrazniť, že výška získania podpory EÚ zo štrukturálnych fondov (2007 až 2013) je podstatná. Tá je limitovaná vo väčšine prípadoch len kvalitou projektov. Môže byť teda podstatne vyššia, ale aj nižšia.

Ďalším atribútom pre zvýšenie finančných prostriedkov je možnosť čerpania prostriedkov z ďalších fondov, iniciatív či už európskeho, alebo až svetového meradla.

7.2 Postup a plnenie realizácie

Prvá časť kapitoly obsahuje rámcový návrh ďalšieho postupu. Hlavné etapy a procesy sú špecifikované na základe spracovania tohto dokumentu. V druhej časti formou tabuľky je spracovaný odhadovaný časový harmonogram s plnenia špecifických cieľov programu, ktoré súčasne vyjadruje aj čerpania zdrojov, ktoré sú požadované na ich realizáciu.

7.2.1. Hlavné etapy programu

- E1** schválenie stratégie rozvoja a jej programového dokumentu,
- E2** spresnenie programu (výber projektov, zodpovednosť, čas, financie),
- E3** realizácia a monitoring programu.

Etapa E1 (obsahuje procesy):

- schválenie stratégie programu rozvoja orgánmi obce
- podrobné prejednanie opatrení a úloh zástupcami obce
- spresnenie rozpočtu obce na príslušné obdobie vo vzťahu k programu
- zabezpečenie organizácie realizácie programu

Etapa E2

- špecifikácia pravidiel pre výber projektov
- získanie, spracovanie, výber, hodnotenie projektov
- spresnenie vecného, časového a finančného plánu
- dojednávania partnerstva na realizáciu a financovanie programu
- spresnenie mier a ukazovateľov špecifických cieľov
- stanovenie pravidiel pre manažment a monitoring programu

Etapa E3

- sledovanie a kontrola realizácie projektov programu
- hodnotenie priebehu a výsledkov programu
- spracovanie správ k čerpaniu prostriedkov z fondov
- aktualizácia opatrení a úloh cieľov programu

7.3.2 Časový rámec (harmonogram) realizácie programu.

Rámcový časový harmonogram je spracovaný v nasledujúcej tabuľke, zároveň je podmienený časovému prispôbeniu možnostiam získania finančného krytia a možnostiam spracovania projektov podľa konkrétnych požiadaviek investorov.

Na realizáciu jednotlivých opatrení a úloh, je potrebné pripraviť čiastkové akčné plány. Jednotlivé časové míľniky vyjadrujú súčasne aj čerpanie požadovaných zdrojov na realizáciu jednotlivých opatrení a úloh. Konkrétne čiastky budú určené až po spracovaní ekonomického rozboru na základe zoznamu navrhovaných projektov pre realizáciu jednotlivých opatrení a úloh v nasledujúcej etape programovacieho cyklu.

Strategický cieľ	Špecifický cieľ	Opatrenie	Termín
Zlepšenie infraštruktúry a podnikateľského prostredia	<i>Riešenie rómskej otázky</i>	Eliminácia narastajúcej kriminality	2012
		Príprava lokality pre sociálne byty odlišného štandardu pre rómske obyvateľstvo	2012
		Zriadenie Komunitného centra	2012
		Vytváranie vhodných pracovných príležitostí pre Rómov	priebežne
	<i>Zlepšenie sociálnej a zdravotnej starostlivosti</i>	Rozšírenie sociálnych služieb	2013
		Zlepšenie zdravotnej starostlivosti	2013
	<i>Zlepšenie podpory vzdelávania, kultúry a športu</i>	Podpora vzdelávania	priebežne
		Podpora kultúry a združení	priebežne
		Zlepšenie podmienok a priestorov pre šport	2012
	<i>Zlepšenie komunikácií a obecných budov</i>	Rekonštrukcia a vybudovanie chodníkov v obci	2016
		Rekonštrukcia obecných komunikácií	2016
		Vybudovanie parkovacích plôch	2016
		Rekonštrukcia obecných budov a riešenie energetických úspor	2014
	<i>Podpora výstavby rodinných domov</i>	Príprava lokality pre výstavbu rodinných domov	2013
	<i>Rozvoj podnikania</i>	Podpora malých podnikateľov	priebežne
		Podpora rozširovania služieb v obci	priebežne
		Podpora poľnohospodárstva, produkcie zdravých potravín	priebežne
	Zlepšenie životného prostredia	<i>Zlepšenie oblastí kanalizácie, vodovodu a vodných plôch</i>	Vybudovanie kanalizácie a ČOV
Rozšírenie a zokruhovanie vodovodnej siete			2014
Revitalizácia vodnej plochy Oľka			2013
Výsadba vhodných drevín pozdĺž potoka a kanálov			2013
<i>Skultúrnenie obce</i>		Skrášlenie obce (námestie, zeleň, ulice)	2014
<i>Riešenie odpadového hospodárstva</i>		Likvidácia nelegálnych skládok	2015
		Rekultivácia uzavretej skládky	2014
		Zriadenie zberu triedeného odpadu	2012
		Zriadenie kompostárne	2012
<i>Využitie potenciálu pre rekreáciu a agroturistiku</i>		Budovanie športovo oddychových zón	priebežne
		Vybudovanie ubytovacieho a reštauračného zariadenia	2016
		Vybudovanie cyklotrasy	2016

8. Organizácia a manažment

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je dôležitý predovšetkým tým, že zahŕňa základné informácie k stratégii obce vo všetkých súvislostiach rozvoja. Predkladá sa rôznym komisiám na vyššej programovacej úrovni, slúži ako koncepčný materiál pre formulovanie cieľov rôznych projektov, ako podklad pre žiadosti o finančnú podporu na realizáciu týchto projektov a tiež na upresňovanie, získavanie a koordináciu záujmov partnerov na území obce.

Realizácia programu je vykonávaná na základe projektov. Pri ich špecifikácii a výbere dochádza k združovaniu záujmov a prostriedkov. Účinnosť plnenia programu je možné zvýšiť len na základe partnerstiev. Okrem súkromnej podnikateľskej bázy sú to napríklad partneri, ktorí čerpajú zdroje aj z iných fondov EÚ a zo sveta. Vhodnými partnermi sú vysoké školy, výskumné a technologické inštitúcie. V rámci špecifických cieľov formulovaných v programe obce sa táto spolupráca priamo ponúka.

Z uvedeného vyplýva, že pri realizácii programu sa podieľajú mnohí účastníci jednotlivých projektov. K tomu je potrebné zabezpečiť vhodnú organizáciu a riadenie tohto procesu, ktorý pozostáva z plánovacích, komunikačných činností ako aj sledovania, hodnotenia a aktualizácie programu.

8.1 Organizácia programu

Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce a bude spresnená v ďalšom kroku programovacieho cyklu. Pre tento dokument programu je navrhovaný štandard stanovujúci princípy v tomto obsahu:

Zastupiteľstvo obce

Najvyšší orgán na čele so starostom, má politickú a riadiacu zodpovednosť za plnenie celého programu rozvoja obce.

- prijíma rozhodnutia o postupe realizácie programu,
- ustanovuje riadiacu skupinu/osobu, ktorú poverí riadením procesu,
- schvaľuje návrhy a projekty rozvoja,
- dojednáva partnerské vzťahy,
- hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu a
- zabezpečuje jeho realizáciu a rozhoduje o zmenách.

Riadiaca skupina

Činnosti riadiacej skupiny v obci preberá najvyšší orgán. (riadením procesu napr. konkrétneho projektu však môže poveriť aj inú osobu alebo inštitúciu). Hlavné činnosti manažmentu programu sú:

- organizačné a technické zabezpečenie programu,
- kontrola (fyzická, ekonomická, kvalitatívna),
- monitoring a evidencia (pomocou ukazovateľov),
- hodnotenie (priebežné a záverečné) a
- spracovanie správ o stave a výsledkoch.

Pracovná skupina

Zloženie pracovnej skupiny musí odrážať príslušný rozsah záujmov v území obce. V skupine by preto mali byť reprezentanti verejného a súkromného sektora, podnikatelia a pod., zástupcovia ako z obce, tak aj partneri zúčastňujúci sa na realizácii programu. Dôležití sú predovšetkým odborne zdatní a spoločensky uznávaní, so znalosťou situácie a pomerov obce a jej programových zámerov. Súčasťou skupiny môže byť externý konzultant, ktorý je pomocníkom vo všetkých fázach programu. Hlavné činnosti tejto skupiny sú:

- vykonávať rozbor pre zabezpečenie programu,
- posudzovať projekty do programu,
- prejednávať vecnú problematiku s partnermi,
- spracovávať a preberať dokumentáciu projektov,
- riešiť operatívne problémy pri realizácii programu a
- spracovávať a predkladať návrhy pre aktualizáciu programu.

Verejnosť

Účasť verejnosti je zvlášť dôležitá, pretože určuje výslednú legitimitu, vierohodnosť a záväznosť programu. Verejnosť sa v procese tvorby a realizácie programu zúčastňuje dvoma spôsobmi:

- prostredníctvom svojich zástupcov v celom procese a
- účasťou na prejednávaní čiastkových a celkových výsledkov programu.

Konkrétna podoba účasti a formy prejednávania závisí od podmienok, ktoré si obec vytvorí napr. pre tlač, rozhlas, internet, verejné prejednávanie a pod. Informovanosť a publicita je jednou z podmienok úspešnosti realizácie cieľov programu obce.

8.2 Manažment programu

Organizačné zásady a pravidlá riadenia budú stanovené v etape E1. Tieto zásady musia byť stanovené tak, aby zabezpečovali celý proces plnenia programu. Obsahujú pravidlá pre procesy, ktoré sa vzájomne prekrývajú. Sú to hlavne tieto všeobecné činnosti:

- získavanie, sledovanie, hodnotenie a spracovanie informácií,
- prejednávanie nadväznosti postupu realizácie projektov a
- vytváranie technických a organizačných podmienok pre realizáciu projektov.

Je zrejmé, že pre špecifické riešené problémy a projekty je potrebné, aby pracovná skupina spracovala aj špecifické pravidlá v súlade so stanovenými zásadami. Pritom je potrebné rešpektovať aj väzby na okolie napr.:

- stavebný dozor, životné prostredie, hygiena, veterinárna starostlivosť, ochrana prírody a krajiny, finančné úrady, okresné, mestské a krajské úrady a pod.

Pre manažment v rámci organizačných zásad musia byť vymedzené základné činnosti jednotlivých úrovní, zodpovednosť, spôsob a forma predkladania správ, časové charakteristiky (napr. frekvencia pravidelného hodnotenia a schvaľovania zastupiteľstvom obce, predkladania správ pracovnými skupinami a pod.) Vlastný rámec manažmentu programu je vymedzený tromi hlavnými procesmi, ktorými sú: kontrola, monitoring a hodnotenie.

Kontrola

Štandardne má byť vykonávaná: fyzická, ekonomická a kvalitatívna kontrola na mieste. Vo fáze schvaľovania je potrebné kontrolovať výsledky posúdenia prijateľnosti projektu, prípravu zmlúv, kontrolu v priebehu, ukončenia etapy alebo realizácie, pred platbami a pod.

Kontrola má byť vykonávaná aj u dodávateľa materiálu a služieb. Z kontroly je potrebné spracovať správy, ktoré sú podkladom pre platby (fondy EÚ, banky). Obsahom je, či realizácia rešpektuje stanovené parametre projektu, finančné prostriedky a či bol dosiahnutý cieľ programu.

Monitoring

Znamená sledovanie a preberanie výstupov, financovanie jednotlivých činnosti, projektov alebo etáp. Monitoring je potrebné vykonávať voči stanoveným ukazovateľom špecifických cieľov programu. Výsledky je potrebné tiež spracovať, pretože sú súčasťou správ pre vyššie úrovne programov (regionálny monitorovací výbor) a administratívu fondov.

Hodnotenie

Je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom programu. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Záver

Predložený aktualizovaný dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trhovište je spracovaný na základe zadania samosprávy obce Trhovište. Po jeho odsúhlasení sa stane záväzným programom rozvoja obce. Jeho ďalšou fázou je vytvorenie organizácie a manažmentu pre postupné zabezpečenie cieľov a ich opatrení na základe prípravy kvalitných projektov, získaných finančných zdrojov na ich realizáciu a spolupráce s partnermi programu.

Odsúhlasenie cieľov a stanovenie priorít Dotazník poslancov

áno/nie priorita

1. Zlepšenie infraštruktúry a podnikateľského prostredia		
1.1. Riešenie rómskej otázky		
1.1.1. Eliminácia narastajúcej kriminality		
1.1.2. Príprava lokality pre sociálne byty odlišného štandardu pre rómske obyvateľstvo		
1.1.3. Zriadenie Komunitného centra		
1.1.4. Vytváranie vhodných pracovných príležitosti pre Rómov		
1.2. Zlepšenie sociálnej a zdravotnej starostlivosti		
1.2.1. Rozšírenie sociálnych služieb		
1.2.2. Zlepšenie zdravotnej starostlivosti		
1.3. Zlepšenie podpory vzdelávania, kultúry a športu		
1.3.1. Podpora vzdelávania		
1.3.2. Podpora kultúry a združení		
1.3.3. Zlepšenie podmienok a priestorov pre šport		
1.4. Zlepšenie komunikácií a obecných budov		
1.4.1. Rekonštrukcia a vybudovanie chodníkov v obci		
1.4.2. Rekonštrukcia obecných komunikácií		
1.4.3. Vybudovanie parkovacích plôch		
1.4.4. Rekonštrukcia obecných budov a riešenie energetických úspor		
1.5. Podpora výstavby rodinných domov		
1.5.1. Príprava lokality pre výstavbu rodinných domov		
1.6. Rozvoj podnikania		
1.6.1. Podpora malých podnikateľov		
1.6.2. Podpora rozširovania služieb v obci		
1.6.3. Podpora poľnohospodárstva, produkcie zdravých potravín		

2. Zlepšenie životného prostredia		
2.1. Zlepšenie oblastí kanalizácie, vodovodu a vodných plôch		
2.1.1. Vybudovanie kanalizácie a ČOV		
2.1.2. Rozšírenie a zokruhovanie vodovodnej siete		
2.1.3. Revitalizácia vodnej plochy Oľka		
2.1.4. Výsadba vhodných drevín pozdĺž potoka a kanálov		
2.2. Skultúrnenie obce		
2.2.1. Skrášlenie obce (námestie, zeleň, ulice)		
2.3. Riešenie odpadového hospodárstva		
2.3.1. Likvidácia nelegálnych skládok		
2.3.2. Rekultivácia uzavretej skládky		
2.3.3. Zriadenie zberu triedeného odpadu		
2.3.4. Zriadenie kompostárne		
2.4. Využitie potenciálu pre rekreáciu a agroturistiku		
2.4.1. Budovanie športovo oddychových zón		
2.4.2. Vybudovanie ubytovacieho a reštauračného zariadenia		
2.4.3. Vybudovanie cyklotrasy		